

generalizarea experienței înaintate în unitățile economice

DOMENII NOI DE APLICARE A ANALIZEI VALORII

DESAȘURATĂ pînă acum pe parcursul a mai bine de 7 ani, acțiunea „Revistei economice” în sprijinul generalizării analizei valorii — ca metodă de conducere care, pornind de la relația fundamentală scop — funcție — costuri, introduce o optică nouă de investigare și cercetare sistemică, creativă a obiectivelor și activităților — s-a bucurat de o serie de rezultate pozitive. Materialele publicate au servit la înțelegerea importanței acestei metode pentru a realiza concomitent îmbunătățirea calității, reducerea consumurilor materiale (implicit și a celor energetice) și de muncă; la sensibilizarea cadrelor de conducere și specialiștilor din economie; la completarea bazei documentare pentru programele de perfecționare pe această temă; la schimbul de idei, informații

și experiență. Și totuși, nu putem caracteriza ceea ce s-a făcut pînă acum decît ca o pătrundere. La timpul potrivit, revista a sugerat, de asemenea, în ce direcție să se acționeze, ce probleme se cer rezolvate pentru a ajunge ca practicarea — totuși încă izolată — a analizei valorii să capete un caracter de masă și de permanentă, ceea ce ar avea efecte uriașe, care s-ar încadra perfect în obiectivele programelor speciale, adoptate de Plenara C.C. al P.C.R. din noiembrie trecut, referitoare la reducerea consumurilor și valorificarea superioară a materiilor prime, materialelor, energiei, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, lucrărilor și serviciilor, creșterea accentuată a productivității muncii.

Considerînd că misiunea sa specifică în declanșarea acestor efecte nu este

încheiată și corelînd-o cu obiectivul tematic mai cuprinzător și de cea mai mare actualitate pe care și l-a înscris în programul său — stimularea creativității, „Revista economică” prezintă în numărul de față al Suplimentului unele considerații și experiențe care demonstrează că A.V. poate avea ca obiect nu numai un produs sau părți componente ale acestuia, ci și o activitate sau succesiune de activități, un obiectiv sau o lucrare de investiții etc. De altfel, în cercurile specialiștilor care au adîncit pe plan teoretic conceptul metodei se apreciază că ea oferă ample deschideri în toate domeniile activității umane în care analiza funcțională, condusă științific, poate contribui la ameliorarea raportului dintre efort și efect, la satisfacerea cerinței sociale cu un consum minim de resurse.

A. V.: Eficiență sporită a proiectelor de investiții

ORICE OBIECTIV investițional poate fi privit ca un sistem ce trebuie să îndeplinească anumite funcții, a căror exercitare se situează în viitor și constă din realizarea unor produse, prestarea unor servicii etc. Consumurile materiale și de forță de muncă, ritmul și volumul producției ce se vor realiza sînt hotărîte într-o măsură importantă prin proiectul care fundamentează investiția; așadar, cheltuielile actuale de investiții, cu o structură proprie, determină, pe de o parte, funcțiile pe care obiectul investițional le va putea îndeplini, iar pe de altă parte, cheltuielile viitoare de producție, condițiile de muncă în care ele vor fi efectuate, precum și mărimea beneficiilor.

A considera un obiectiv investițional de tip industrial drept un sistem înseamnă a omogeaiza elemente materiale eterogene prevăzute în proiectul viitoarei întreprinderi, prin intermediul identității funcțiilor pe care le vor exercita subsistemele componente: tehnologic, tehnic, organizatoric,

economico-financiar, conducător și creativ-inovativ. După caracterul contribuției pe care o au la realizarea activităților de producție pot fi identificate următoarele categorii de funcții: de fabricație, complementare, de serviciu, de construcții și ecologice. Mijloacele concrete prin care se realizează aceste funcții sînt locurile de muncă, zonele de deservire și sferile de atribuții — care pot fi, la rîndul lor, tehnologice, complementare celor tehnologice, de deservire, de culegere, prelucrare, stocare și prezentare a informațiilor, de analiză a informațiilor și decizie.

Aplicarea analizei valorii în acest domeniu urmărește asigurarea proporționalității dintre valorile atribuite funcțiilor cerute viitorului obiectiv și cheltuielile de investiții necesare creării locurilor de muncă prin care aceste funcții se realizează; sau, privind prin prisma randamentului de concepție, creșterea acestuia prin îmbunătățirea raportului dintre cheltuielile directe utile și costul total de realizare.

În acest sens, analiza impune descompunerea proiectului în părțile sale componente, pentru: a desemna funcțiile care trebuie să fie asigurate și valorile corespunzătoare acestora; a identifica elementele de concepție care nu contribuie la funcțiile lui esențiale; a evalua corect căile folosite de proiectant pentru realizarea funcțiilor esențiale.

Supliment la

nr. 4 1984

Revista
ECONOMICA

Prin urmare, pentru a aplica analiza valorii, echipei de proiectare i se cere să adopte față de obiectivul investițional o atitudine nu de producător, ci de beneficiar al acestuia, concepiind proiectul pe baza funcțiilor ce urmează a fi îndeplinite și comparând soluțiile găsite cu cele folosite în alte proiecte, astfel încât să se ajungă la reducerea volumului total al investiției, scurtarea duratei de execuție până la punerea în funcțiune, creșterea performanțelor obiectivului — pe scurt, la realizarea unei calități superioare a proiectului.

SISTEMELE COMPONENTE ALE ÎNTREPRINDERII, FUNCȚIILE ACESTORA ȘI VALORILE LOR

Întreprinderea industrială funcționează prin interacțiunea sistemelor care o compun și care determină regimul său de funcționare, rezultantă a unor mărimi caracteristice ca : ritmicitatea, continuitatea producției, varietatea, adaptabilitatea etc.

După intensitatea interdependențelor dintre ele, putem clasifica aceste sisteme componente în :

● **sisteme de gradul 1 (conduse) :**

— **sistemul tehnologic** — totalitatea mijloacelor tehnologice care participă la transformarea materiilor prime, ca și cunoștințele necesare pentru ca sistemul să funcționeze (transformarea materiei prime în produse finite) ;

— **sistemul tehnic** — totalitatea mijloacelor de bază, altele decât cele tehnologice, care înlesnesc în mod indirect desfășurarea producției (transmiterea sau transformarea unui fel de energie sau substanță într-altul, recondiționarea pieselor etc.) ;

— **sistemul organizatoric** — totalitatea forței de muncă (exceptând-o pe cea antrenată în procesul informațional-decizional). Indiferent de treapta ierarhică, precum și relațiile ce se stabilesc în legătură cu ea (în scopul coordonării în timp și spațiu a tuturor elementelor producției) ;

— **sistemul economico-financiar** — totalitatea mijloacelor de producție ale întreprinderii, considerate valoric și relațiile bănești ale întreprinderii (având ca obiectiv coordonarea intereselor subiectului producției cu cele ale economiei naționale).

Toate sistemele conduse au ca mărime caracteristică : potențialul (tehnologic, tehnic, organizatoric, economico-financiar) — înțelegând prin aceasta eficiența maximă a sistemului, realizabilă prin acea combinație a parametrilor care, teoretic, ar duce la cel mai mare efect util (ce nu poate fi depășit prin acțiunea sistemului conducător pentru o altă combinație a parametrilor) ; sensibilitatea — adică posibilitatea sistemului de a mări efectul util, determinată de capacitatea de a reacționa mai lent sau mai repede la acțiunea sistemului conducător ;

● **sisteme de gradul 2 (conducătoare) :**

— **sistemul conducător** — totalitatea forței de muncă antrenate în procesul informațional-decizional, cu rolul de a coordona interrelațiile sistemelor componente în procesul atingerii obiectivelor. Mărimile sale caracteristice sînt forța (direct proporțională cu cantitatea de informație pe care o primește în legătură cu sistemele conduse) și sensibilitatea ;

— **sistemul creativ-inovativ** — ansamblul intrărilor reprezentate de conceptele de inovativitate și creativitate și al ieșirilor reprezentate prin noutăți. Caracterizat prin potențialul specific, el are ca obiectiv propriu generarea noului, introducerea lui, cooperarea sistemelor la atingerea obiectivului întreprinderii : realizarea anumitor produse sub restricții determinate.

Fiecare sistem component își atinge obiectivul prin îndeplinirea unor funcții proprii (înțese — în sensul analizei valorii — ca trebuințe, necesități de satisfăcut), care pot fi clasificate după următoarele criterii :

● **după caracterul contribuției la realizarea obiectivului întreprinderii :**

1 — **funcții de fabricație**, prin care întreprinderea desfășoară acele activități destinate realizării produselor pentru care se proiectează respectivul obiectiv investițional. Aceste

funcții participă la realizarea produsului în mod direct, nemijlocit ;

2 — **funcții complementare**, prin intermediul cărora întreprinderea își întreține (singură, sau cu ajutorul unor terți) condițiile necesare bunei desfășurări a activităților destinate funcțiilor de fabricație. Ele presupun desfășurarea unor activități prin care participă indirect la realizarea produsului, înlesnind-o. Aportul lor se măsoară de regulă cu ajutorul unor chei de repartizare ;

3 — **funcții de serviciu**, care creează cadrul necesar desfășurării activităților ce stau la baza funcțiilor de producție. Aportul lor (care nu constă numai în asamblarea elastică a valorilor de întrebuințare elementare) nu poate fi identificat în produsul final al întreprinderii ;

4 — **funcții de construcție**, care se realizează prin intermediul elementelor fizice ale obiectivului investițional ce delimitează spațiul de desfășurare a tuturor activităților de producție ;

5 — **funcții ecologice**, care satisfac cerințele de protecție a mediului înconjurător, atât din punctul de vedere al echilibrului ecologic, cât și sub raportul integrării persoanei în mediul tehnic și organizatoric al întreprinderii ;

● **după sistemele componente ale întreprinderii care realizează funcțiile clasificate conform criteriului anterior :**

1 — **funcții efectorii sau funcții ale sistemelor conduse ;**

2 — **funcții de conducere sau funcții ale sistemelor conducătoare ;**

● **după contribuția pe care o au la atingerea obiectivelor :**

1 — **funcții în raport cu mijloacele**, dintre care funcții în raport cu informația ;

2 — **funcții în raport cu produsul ;**

3 — **funcții în raport cu ierarhia.**

Indiferent dacă se referă la activitatea (obiectivul) de ansamblu sau la sistemele componente ale acesteia, funcțiile întreprinderii se măsoară tridimensional, cu ajutorul unităților de măsură natural-materiale, valorice și utilitare (apreciere subiectivă). Dacă din punct de vedere material investiția este extrem de eterogenă, din punct de vedere valoric ea este omogenă, astfel încât raportul dintre performanță și investiție poate fi analizat atât pentru întregul obiectiv, cât și pe părțile sale (sisteme componente). Valoarea obiectivului investițional este dată de suma valorilor funcțiilor sale componente ; ea este întotdeauna mai mică decât volumul final al investiției, conform proiectului, întrucît la combinarea diferitelor funcții, respectiv la asamblarea valorilor de întrebuințare (utile sau elementare — locuri de muncă — apar cheltuieli suplimentare inutile). Valorile funcțiilor sistemelor vor deveni obiective ale costului de edificare a întreprinderii.

Analiza funcției — costuri investiționale permite compararea costului proiectat pentru fiecare sistem component cu valoarea sa economică, apreciată din punctul de vedere al exploatării obiectivului, în vederea îmbunătățirii eficienței economice a investiției.

DEFINIREA ȘI EVALUAREA LOCULUI DE MUNCĂ

În vederea aplicării analizei valorii la investiții cu respectarea principiului concepției integrate în forma specifică pe care o îmbracă, obiectivul de bază al întreprinderii este interpretat la nivelul locurilor de muncă și al zonelor de deservire, cu ajutorul sarcinilor de muncă și al atribuțiilor.

Prin loc de muncă vom înțelege un spațiu de producție delimitînd un sistem de comunicare în interiorul său, dar ca subsistem al procesului comunicațional al întreprinderii și care cuprinde cel puțin un post de muncă, fiind caracterizat de o organizare internă ce trebuie să răspundă unor cerințe economice — activitatea desfășurată să fie rentabilă — și unor cerințe sociale care se referă la omul muncii (din punctul de vedere al interesului pentru muncă, permisivității indivizilor la o calificare și la o promovare superioară, permisivității femeilor la posturile de muncă

etc.). Aceste cerințe se suprapun celor specifice — tehnice și de experiență în muncă.

În vederea evaluării locului de muncă, analiza valorii se servește de studiul următorilor factori: sarcina de muncă (rezultată din indicatorii de plan), care trebuie să solicite locul de muncă în totalitatea sa (inclusiv muncitorul); subiectul (caracterizat prin capacitatea de efort); obiectul muncii (caracterizat prin capacitatea sa structurală de a fi transformat); mijloacele de muncă ce suportă sarcina de muncă (evaluate în capacitate funcțională); schimbul de informații, semnale (evaluat în biți), care conectează locul de muncă la sistemul comunicațional al întreprinderii; controlul activității; mediul ambiant.

După natura activităților desfășurate în cadrul întreprinderii, locurile de muncă pot fi: tehnologice; complementare; de deservire; de culegere, prelucrare, stocare și prezentare a informațiilor; de analiză a informațiilor și decizii. Caracterizat prin dimensiunile sale fizică, tehnică și economică, locul de muncă are un obiectiv propriu, în raport cu care el îndeplinește anumite funcții. În realitate, funcțiile pe care le îndeplinește muncitorul, dacă iau o formă generică, se transpun asupra postului de muncă; prin urmare, vorbind de funcțiile postului de muncă se subînțeleg funcțiile pe care le îndeplinește sau trebuie să le îndeplinească muncitorul pe postul său de muncă.

La proiectarea locului de muncă este necesar să se aibă în vedere o asemenea concordanță între conținutul activității și condițiile de mediu, care să solicite și stimuleze trăsăturile de personalitate ale muncitorului (aptitudini, cunoștințe, experiență, atitudine, interes și motivație); în caz contrar, adică atunci când condițiile nu vor fi adecvate muncitorului, aceasta ar putea influența negativ îndeplinirea funcțiilor.

Din punctul de vedere al analizei valorii, în raport cu obiectivul de bază al întreprinderii, locurile de muncă sînt valori de întreținere elementare. De aceea, în cadrul investiției vor exista două grupe de cheltuieli: pentru crearea locurilor de muncă și pentru asamblarea lor în complexul industrial. În raport cu obiectivul propriu al locului de muncă, valoarea de întreținere elementară se determină față de sarcina de muncă prin care acesta este atins. Cheltuielile proiectate pentru crearea unui loc de muncă se apreciază în funcție de rolul pe care îl au în realizarea sarcinii de muncă.

Aplicîndu-se analiza valorii la locul de muncă, cheltuielile acestuia vor fi separate de cheltuielile pentru celelalte elemente componente ale obiectivului investițional, ceea ce va da posibilitatea să se aprecieze modul și măsura în care proiectantul s-a preocupat de locurile de muncă și din ce a constatat această preocupare. Vor fi evidențiate: numărul de locuri de muncă total, din care pentru nevoile tehnologiei și complementare tehnologiilor de fabricație; cheltuielile corespunzătoare fiecărui tip de locuri de muncă.

În vederea creșterii performanțelor locurilor de muncă, A.V. urmărește re-proiectarea obiectivului investițional astfel încît: să se asigure o pondere cît mai mare în totalul locurilor de muncă, a celor pentru nevoile tehnologiei, a celor care necesită calificare și calificare superioară; să se optimizeze raportul între locurile de muncă din organizație și restul locurilor de muncă ale viitoarei întreprinderi; să se inoveze concepția privind organizarea locului de muncă, secției etc.

Aceste obiective pot fi atinse prin utilizarea unor metode ca: îmbogățirea sarcinilor, ameliorarea condițiilor de muncă (în special ale celei fizice), dezvoltarea relațiilor sociale (amplificarea raporturilor interpersonale), dezvoltarea informației.

PRINCIPIILE DE APLICARE A ANALIZEI VALORII

În aplicarea analizei valorii la obiectivele de investiții trebuie să se respecte atît principiile generale ale acestor metode, cît și principii specifice, care decurg din particularitatea domeniului abordat.

● Principii generale

1. **Principiul concepției funcționale.** Exprimarea necesității care trebuie să fie satisfăcută de obiectivul investițional, de sistemele lui componente prin locurile de muncă (valorile de întreținere elementare) stă la baza concepției de proiectare a viitoarei întreprinderi. În enunțul funcțiilor se vor preciza ce necesitate este îndeplinită și elementul măsurabil asupra căruia se aplică acțiunea și pe baza căruia se indică performanța dorită.

2. **Principiul concepției integrate.** Evidențierea unor sisteme componente distincte în cadrul întreprinderii, a locurilor de muncă trebuie să servească analizei funcționale de ansamblu, definindu-se locul fiecărui element în cadrul circuitelor de producție ale întreprinderii.

3. **Principiul triplei dimensionări a funcțiilor** — tehnică (parametric), economică (costuri de realizare) și de utilitate (valori atribuite).

4. **Principiul echilibrului dintre costuri și valoarea de întreținere** — realizarea proporționalității între ponderea costului de realizare a fiecărei funcții în volumul investiției totale și mărimea valorii atribuite prin maximizarea randamentului de concepție.

5. **Principiul obiectivului costurilor.** Prin valoarea atribuită funcției se pun în evidență abaterile de la costurile efective, deci se pot desemna posibilitățile de economisire și posturile unde ele există.

● Principii specifice

1. **Principiul definirii caracteristicii prioritare a întreprinderii** (de exemplu: pentru o oțelărie — producția de oțel; pentru o rețea hidrografică — irigația) și a obiectivelor sistemelor componente, astfel încît să poată fi urmărită compatibilitatea, pe de o parte între caracteristica prioritară (obiectivul de bază) și obiectivele sistemelor componente, iar pe de altă parte între obiectivele acestor sisteme și mijloacele prin care sînt atinse.

2. **Principiul dublei origini a valorii obiectivului industrial:** costul acceptabil (cel mai redus) cumulează costul de realizare și costul de exploatare.

3. **Principiul valorii obiectivului:** valoarea acestuia (obiectiv al costurilor) se determină însumînd valorile funcțiilor sale.

4. **Principiul agregării funcțiilor:** pe măsura distanțării de funcțiile de fabricație (de bază), gradul de percepere și de interes al beneficiarului scade, iar gradul de libertate al constructorului crește.

PLANUL OPERAȚIONAL

În vederea analizării valorii obiectivelor investiționale pentru creșterea performanțelor și micșorarea cheltuielilor de edificare este necesară parcurgerea următoarelor etape:

1. **Formularea temei de proiectare.** Utilizîndu-se limba-jul specific al A.V., se exprimă tema de proiectare prin intermediul necesității de satisfăcut, funcțiilor de realizat și al metodelor probabile pentru viitorul obiectiv investițional.

2. **Informarea.** Se listează și cuantifică soluțiile tehnice, tehnologice, economice și organizatorice și aria lor de răspîndire, utilizate la realizarea unor obiective asemănătoare, în țară și în străinătate; se studiază posibilitatea și necesitatea utilizării de noi soluții.

3. **Formularea funcțiilor sistemelor componente și evaluarea obiectivului investițional:** stabilirea sistemelor componente și formularea obiectivelor proprii de realizat în vederea atingerii obiectivului de bază; enunțarea și listarea funcțiilor pe care trebuie să le îndeplinească fiecare sistem component pentru atinerea obiectivelor sale, determinarea naturii fiecărei funcții (de fabricație, complementară, de deservire etc.); atribuirea de valori funcțiilor enunțate, cu ajutorul unui tabel de calcul al ponderii valorii funcțiilor sistemelor componente în valoarea totală a obiectivului investițional.

4. **Evaluarea locurilor de muncă:** determinarea tipurilor și numărului de locuri de muncă și zone de deservire, prevăzute în proiectul viitoarei întreprinderi; listarea func-

țiilor ce se cer fiecărui tip de loc de muncă și atribuirea de valori.

5. **Explorare și cuantificare.** În această etapă se desfășoară analize tehnice și economice ale proiectului, în mai multe variante de realizare a obiectivului investițional:

— **scrierea specificațiilor;** cerințele funcționale primare se scindează în cerințe secundare, care sînt examinate cu ajutorul a șase întrebări fundamentale privind procesul de muncă: scopul (ce este de făcut?), rostul (de ce trebuie făcut?), timpul (cînd trebuie făcut?), locul (unde trebuie făcut?), metoda (cum trebuie făcut?), mijlocul (ce sau cine realizează?), ca rezultat obținindu-se mai multe variante tehnice de realizare a funcțiilor (se cere ca la scrierea specificațiilor să fie prezente cadre tehnice de specialitate și cu experiență în activitatea de proiectare);

— **intocmirea arborelui de funcții.** Pe baza listei funcțiilor și a specificațiilor acestora, pornind de la valorile atribuite de beneficiar, se întocmește arborele de funcții, care prezintă funcțiile obiectivului investițional ierarhizate după aceste valori;

— **intocmirea grafului costurilor.** Pentru fiecare variantă se întocmește cite un graf al costurilor: repartizarea costurilor locurilor de muncă tehnice, tehnologice etc., inclusiv a costurilor de exploatare, pe funcțiile sistemelor componente; repartizarea costurilor de organizare pe funcțiile sistemelor componente; cumularea costurilor repartizate și întocmirea grafului costurilor care evidențiază posturile costurilor ce intră în componența costului total și legăturile dintre posturile de costuri care participă la realizarea aceleiași funcții.

6. **Studiul variantelor și inovarea funcțională.** Pe baza ecartului dintre valoarea atribuită și costul de realizare, determinat prin compararea datelor furnizate de arborele de funcții și de graful costurilor, se analizează posibilitățile de aplicare a altor soluții tehnice și constructive, precum și de organizare pentru fiecare sistem component și tip de loc de muncă, astfel încît să fie respectat principiul echilibrului dintre costuri și valoarea atribuită

7. **Definitivarea soluției.** Variantele tehnice, tehnologice și organizatorice se supun unui studiu comparativ de eficiență economică, selectîndu-se varianta finală, pentru a fi supusă aprobării organelor competente.

Victor STOICA

Institutul de planificare și prognoză

A. V.: Atribuțiile compartimentelor funcționale în îndeplinirea obiectivelor întreprinderii

ÎN CADRUL unei cercetări privitoare la conducerea pregătirii fabricației produselor (cu aplicație la fabricația motoarelor electrice, dar oferind concluzii utile și pentru alte sectoare industriale), vizînd în mod deosebit conducerea prin costuri, vom dinuie funcțional cercetare-dezvoltare s-a ales metoda „analiza valorii”. Concomitent cu acest demers făcut pentru prima dată în țară, s-a urmărit și crearea unui cadru metodologic mai larg, în care, alături de A.V., s-a făcut apel și la alte metode de analiză.

După cum se cunoaște, pornind de la relația fundamentală scop-funcție-costuri, analiza valorii introduce o optică nouă de investigare sistemică, creativă a obiectelor și activităților studiate, funcțiile (însuși esențiale ale obiectului sau activităților în raport cu mediul, cu satisfacerea cerințelor economice și sociale, cu utilitatea lor) fiind analizate, concepute sau reconceptuate în așa fel încît să poată fi realizate cu costuri minime, în condițiile de calitate și

utilitate stabilite. Ansamblul sistemului de cercetare-dezvoltare, precum și subsistemele, activitățile din sistem au și ele funcții de realizat în raport cu mediul, conform cerințelor. Elementele lor structurale interne — personal muncitor, bază tehnico-materială, consumuri-cheltuieli — sînt generatoare de costuri, care se repartizează, potrivit contribuției lor, pe funcțiile sistemului.

FUNCȚII (ATRIBUȚII)

Și în acest caz, relația fundamentală care dă esența metodei este: scopuri (obiective) — funcții (atribuții) sau sarcini — costuri, urmărindu-se optimizarea secvențială și globală a acestor elemente. Datorită naturii și particularităților specifice, caracteristicile ce derivă din aplicarea metodei la compartimentele funcționale se deosebesc față de cele relative la produse. Menționăm ca principale:

— se asigură îndeplinirea obiectivelor din planul de dezvoltare social-economică ce revin compartimentelor, permițînd realizarea funcțiilor în procesul ciclic de conducere, cu un nivel relativ constant al costului activității;

— se face o legătură mai bună între costurile activității și efectele rezultate, promovînd cointeresarea tuturor cadrelor, de conducere și execuție, în realizarea obiectivelor stabilite;

— abordarea funcțiilor (atribuțiilor) sau sarcinilor compartimentelor se face ca un tot unitar, cu mențiunea că — față de produse — la compartimentele funcționale, și cu atît mai mult la cele de pregătire a fabricației, care sînt strict specializate, este mai puțin probabil să se identifice funcții (atribuții) inutile. Pot însă să apară și să fie identificate atribuții sau sarcini realizate de persoane cu altă specializare sau pregătire decît cea necesară, atribuții convergente după criterii omogenității și care își găsesc locul cu mai multă eficiență în alt compartiment etc.;

— evaluarea atribuțiilor compartimentelor în raport cu obiectivele stabilite este mult mai complexă și dificilă, date fiind implicațiile deosebite ce rezultă din activitățile desfășurate și necesitatea de a se lua în considerare ansamblul efectelor pe care le determină;

— stabilirea importanței atribuțiilor sau sarcinilor presupune să se utilizeze, în loc de aprecieri subiective, indicatori care să exprime cît mai fidel nivelul cantitativ și calitativ al activității desfășurate;

— durata de desfășurare a întregului ciclu al metodei este condiționată și limitată în timp, datorită necesității de a integra metoda A.V. în conducerea pe bază de plan.

Deși nu se poate vorbi despre o „valoare de întrebuintare” a compartimentelor, ne putem referi la utilitatea acestora (constituirea și funcționarea lor în cadrul întreprinderii este determinată de necesități obiective, ce trebuie satisfăcute prin însușirile pe care le posedă, în sensul de a realiza o activitate sau grupe de activități specializate și cu caracter permanent, indispensabile desfășurării unor procese eficiente de conducere și organizare) — utilitate ce se manifestă prin funcțiile (atribuțiile) stabilite și care permit realizarea scopurilor care le justifică viabilitatea în sistem, iar calitatea muncii desfășurate în compartimente este dată de măsura în care acestea reușesc să-și realizeze sarcinile privitoare la funcționalitate, eficiență economică, influență asupra mediului etc.

Nomenclatorul de funcții (mai ușor de stabilit decît la produse și mai ales la cele de mare complexitate) este dat de totalitatea obiectivelor, sarcinilor, atribuțiilor cu caracter permanent, repartizate și realizate de către un compartiment, în conformitate cu actele normative ce creează cadrul organizatoric de desfășurare a activității (regulamentul de organizare și funcționare, regulamentul de ordine interioară). De exemplu, compartimentul de proiectare pentru produse noi și modernizarea celor existente are ca funcții (atribuții): conceperea constructivă a produselor, elaborarea de variante constructive, elaborarea documentației tehnice (partea de proiectare constructivă) etc. Nivelele de importanță ale atribuțiilor se pot stabili cu ajutorul unor indicatori economici și tehnico-economici cu o valoare informațională mai mare în ierarhizare și care evi-

dențiază categoriile de efecte ce asigură însăși menținerea întreprinderii în sistemul macroeconomic, cum sînt: productivitatea, producția netă, rentabilitatea etc. Cît privește dimensiunea economică a atribuției, ea este dată de toate efectele economice pe care le determină la un moment dat sau pe o anumită perioadă de timp, iar costul atribuției se referă la consumurile necesare pentru realizarea unor grupe de consumatori de muncă sau a unui nivel stabilit al efectelor scontate.

Atribuțiile sau sarcinile compartimentelor pot fi grupate în:

— atribuții obiective, care contribuie direct la îndeplinirea obiectivelor, fiind obiectiv măsurabile cu ajutorul indicatorilor adecvați (în domeniul pregătirii fabricației — cel puțin la nivelul costului de proiectare, utilizîndu-se normative de timp de muncă; conceperea constructivă a produsului, elaborarea documentației tehnice și tehnologice, conceperea constructivă și tehnologică a S.D.V.-urilor etc.);

— atribuții subiective, care, cu toate că au contribuții directe la îndeplinirea obiectivelor stabilite, nu sînt și obiectiv măsurabile: elaborarea și implementarea de metode de conducere a producției și a activității din propriul compartiment sau domeniu — generînd ca efecte perfecționările în sistemul de informare, operativitate în procesul de luare a deciziei etc.;

— atribuții auxiliare, care nu contribuie direct la îndeplinirea obiectivelor, dar pot fi măsurate: raportări statistice, activități de evidență operativă etc.

Din punctul de vedere a naturii și caracterului atribuțiilor și sarcinilor ce revin compartimentelor, se pot deosebi trei categorii: omogene, complementare și convergente. Această clasificare creează posibilitatea de a cunoaște gradul de complexitate a procesului de conducere, care are tendința de a crește pe măsură ce sporește volumul atribuțiilor complementare și convergente dintr-un compartiment. (De exemplu, în cazul compartimentului proiectare produse, acordarea de asistență tehnică la producția curentă este o atribuție complementară, iar totalitatea sarcinilor de evidență și raportare statistică se încadrează în atribuțiile

convergente.) Eforturile trebuie direcționate spre atribuțiile omogene, care sînt de regulă și principale, determinante în realizarea obiectivelor comune. Totodată, atribuțiile convergente ce pot fi încadrate în grupa celor auxiliare, deși nu contribuie direct la realizarea obiectivelor compartimentelor, nu pot fi considerate inutile, dar se impune să fie tratate diferențiat de celelalte.

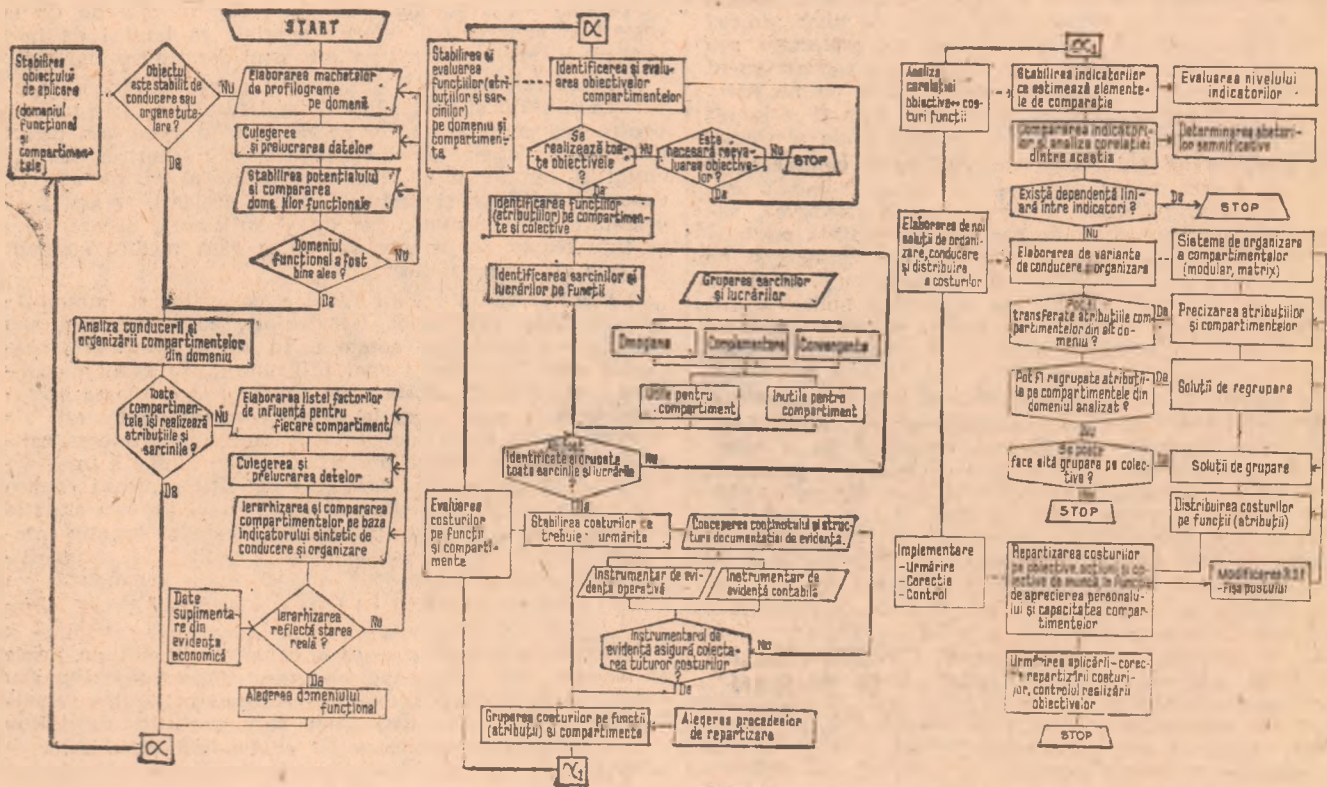
ETAPE, FAZE, PROCEDEE DE APLICARE A A.V.

Considerăm că pentru aplicarea A.V. la domeniile funcționale și la compartimente este necesară parcurgerea etapelor și fazelor indicate în schema-bloc, prezentată mai jos.

În cele ce urmează descriem succint conținutul fiecăreia dintre etape, fazele prin care acestea se realizează și procedeele ce pot fi utilizate în aplicare.

1. **Stabilirea obiectivului de aplicare (a domeniului funcțional și a compartimentelor).** Deși A.V., ca metodă de conducere, poate fi aplicată simultan la toate funcțiile întreprinderii, în abordarea domeniilor funcționale trebuie avute în vedere, în primul rînd, cele cu implicații deosebite asupra realizării obiectivelor din planul de dezvoltare economico-socială. Astfel, dacă o întreprindere are prevăzute în plan sarcini deosebite în legătură cu produsele noi, modernizate și calitatea lor, iar rezultatele activității compartimentelor de concepție nu au înregistrat în perioadele anterioare un nivel satisfăcător, studiul aplicării metodei la acest domeniu primează față de celelalte (producție, comercial, financiar-contabil, personal). În cadrul acestei etape fazele mai importante sînt: estimarea potențialului domeniilor funcționale, pe bază de profilograme; analiza conducerii și organizării compartimentelor din domeniu, prin comparare, pe baza unui indicator sintetic.

2. **Stabilirea și evaluarea funcțiilor (atribuțiilor și sarcinilor) pe domeniu funcțional și compartiment aferente.** Prima fază în cadrul acestei etape o constituie identificarea și evaluarea obiectivelor — necesară deoarece pe parcurs obiectivele au putut fi schimbate (concentrarea spre alte produse sau acțiuni). În faza a doua se trece la iden-

tificarea pe de o parte a funcțiilor (atribuțiilor) pe compartimente și colective, iar pe de altă parte, a sarcinilor și lucrărilor pe funcții și colective (printr-o analiză critică atentă, bazată pe întrebările: ce? cine? unde? cum? când?). Prin gruparea sarcinilor și lucrărilor în omogene, complementare sau convergente, respectiv în utile și inutile (care aparțin altor domenii sau compartimente), pot fi cunoscute cele care pot fi eliminate, transferate altor compartimente, regrupate în cadrul colectivelor etc.

3. Evaluarea costurilor pe funcții și compartimente, pentru o apreciere corectă a relației obiective atribuții — costuri și pentru orientarea în continuare a funcțiilor (atribuțiilor) ce nu sînt realizate integral sau sînt realizate la un nivel care nu determină îndeplinirea obiectivelor stabilite. În prima fază a etapei se stabilește structura costurilor ce trebuie urmărite — separat pe costuri implicate de conducere și apoi pe ingineri, economiști, tehnicieni, desenatori, muncitori, alte categorii de personal, bază tehnico-materială, alte consumuri sau cheltuieli. Faza a doua se referă la gruparea costurilor pe funcții (atribuții) pentru întregul domeniu de cercetare-dezvoltare și pentru fiecare compartiment în parte; în cazul articolelor de calculație ce nu pot fi identificate pe locuri generatoare, se folosesc chei de repartizare în conformitate cu procesul suplimentării.

4. Analiza corelării: obiective, funcții (atribuții) — costuri: etapa în care se evaluează și se analizează în ce măsură repartizarea costurilor pe funcții a permis îndeplinirea obiectivelor compartimentelor și a domeniului funcțional de cercetare-dezvoltare. Dacă pentru compararea funcțiilor cu costurile aferente există în literatura de specialitate suficiente metodologii, dificultatea apare la faza de stabilire a indicatorilor ce estimează elementele de comparație; aprecierea rezultatelor activității domeniilor funcționale și a compartimentelor din cadrul acestora se face, în ultimă instanță, prin nivelul rezultatelor obținute de întreprindere, fiind mai greu de delimitat rezultatele datorate unui singur domeniu (cum ar fi cel de cercetare-proiectare). Considerăm că pot fi totuși acceptate forme indirecte de comparare, astfel încît diagrama de echilibru să se bazeze pe corelația dintre ponderea importanței funcției (distribuției) și ponderea costului ocazionat de îndeplinirea ei. O a doua direcție de abordare a problemei este cea care vizează utilizarea unor indicatori de stare, cum ar fi: costul orei de proiectare sau costul orei de realizare a unei funcții din compartiment sau domeniu — ca și abaterea acestuia față de un nivel stabil și considerat normal, prin care s-ar fi asigurat îndeplinirea tuturor obiectivelor spre care tinde atribuția.

5. Elaborarea de noi soluții de organizare, conducere și distribuire a costurilor: se urmărește să se găsească prin iterații, pe baza principiului „argumentării selective”, variante de organizare și conducere care să conțină posibilități îmbunătățite de organizare a compartimentelor și de grupare judicioasă a funcțiilor pe compartimente, colective (module) și persoane. Pe măsura elaborării noulor soluții este necesar să se urmărească pe de o parte corelația dintre obiectivele funcțiilor, importanța acestora și efectele economice pe care le generează, iar pe de altă parte costurile pe care le ocazionează, nivelul și structura acestora.

6. Implementare-urmărire, corecție și control. Această ultimă etapă presupune repartizarea costurilor (și a sarcinilor) pe obiective, acțiuni, colective de muncă și persoane, în funcție de nivelul de calificare și specializare, operîndu-se modificările necesare în regulamentul de organizare și funcționare, diagramele de relații, fișa postului. Etapa se încheie cu urmărirea aplicării, corecțiile necesare în repartizarea costurilor și chiar în metodologie, iar în final, controlul realizării obiectivelor și, prin ele, a funcțiilor.

prof. dr. V. CRĂCIUNESCU

conf. dr. M. EPURAN

lector dr. N. PIRJOL

Facultatea de științe economice
Timișoara

A. V.: Armonizarea intereselor prestatorului și beneficiarului de servicii

LA PLENARA C.C. al P.C.R. din noiembrie 1983, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, a subliniat necesitatea de a se asigura dezvoltarea corespunzătoare a serviciilor, în raport cu cerințele oame-nilor muncii, ale populației. Această dezvoltare trebuie să aibă loc în condițiile orientărilor din Programul privind îmbunătățirea nivelului tehnic și calitativ al produselor, reducerea consumurilor de materii prime, combustibili și energie și valorificarea superioară a materiilor prime și materialelor și din Programul privind creșterea mai accentuată a productivității muncii și perfecționarea organizării și normării muncii.

În procesul de luare a deciziilor, conducerile întreprinderilor sînt confruntate cu problema găsirii echilibrului și optimizarea interdependenței costuri-calitate-cantitate, componente care stau la baza creșterii eficienței economice. Reducerea costurilor de producție în condițiile menținerii și chiar sporirii calității a fost întotdeauna un obiectiv major al unităților economice, pentru a-și asigura și eficiența necesară — care însumează influența cumulată a productivității, costurilor, prețurilor și, de aici, beneficiul și rentabilitatea.

RAPORTUL UTILITATE-COSTURI

Creșterea eficienței unei întreprinderi trebuie privită însă atît prin prisma intereselor acesteia, cît și ale utilizatorilor produselor livrate, lucrărilor executate, serviciilor prestate de aceasta, ale apărării mediului ambiant, ca și în perspectiva viitorului. Sub acest aspect, pornind de la costuri și calitate (cu referire specială la bunuri de larg consum și servicii), pot fi luate în considerație trei variante:

1) reducerea costurilor produselor și serviciilor cu menținerea calității și prețurilor. Efortul făcut de către unitate pentru reducerea costurilor se reflectă, în acest caz, direct în creșterea eficienței ei economice, prin sporirea beneficiului și rentabilității, fără ca utilizatorul să fie afectat, deoarece calitatea și prețurile rămîn aceleași. O astfel de orientare este necesară, dar nu și suficientă, deoarece nu se ține seama de perspectivă, chiar dacă mediul ambiant nu este influențat negativ;

2) menținerea la același nivel a costurilor și îmbunătățirea calității produselor (serviciilor), cu menținerea sau modificarea prețurilor acestora. În cazul menținerii prețurilor este avantajat numai utilizatorul. În cazul modificării prețurilor pot exista două situații: a) creșterea prețurilor, ceea ce poate duce la satisfacerea intereselor atît ale producătorului cît și ale utilizatorului, cînd creșterea calității depășește creșterea prețurilor — sau numai a intereselor producătorului, cînd creșterea calității egalează creșterea prețurilor; b) reducerea prețurilor — care este situația cea mai bună pentru utilizator, dar afectează negativ interesele producătorului, reducîndu-i beneficiul și rentabilitatea pe unitatea de produs — însă masa beneficiului va crește, deoarece produsul va deveni foarte competitiv, crescînd vînzările;

3) creșterea costurilor — care, raportată la calitate, poate să acopere următoarele ipoteze: a) costurile produselor sau serviciilor cresc proporțional cu creșterea calității, cu menținerea prețurilor acestora — în care cazul utilizatorul este avantajat, însă beneficiul unitar și rentabilitatea la producător se vor reduce; b) costurile cresc într-o măsură mai

mare decât calitatea, prețurile rămânând aceleași — în care caz este avantajat utilizatorul dar dezavantajat producătorul, prin reducerea beneficiului unitar și a rentabilității; c) creșterea costurilor are loc la un nivel inferior sporirii calității produsului sau serviciului, prețurile rămânând neschimbate — în care caz utilizatorul, ca și în situațiile precedente, va fi avantajat, iar producătorul dezavantajat, întrucât se reduce beneficiul unității, dar mărindu-se competitivitatea produselor (serviciilor) și, implicit, volumul vânzărilor (prestațiilor), masa beneficiilor va crește.

Variantele și situațiile arătate, care nu sînt singurele posibile, reliefează posibilitățile — și, totodată, direcționează eforturile — pentru maximizarea raportului dintre valoarea de întreținere (calitatea) și costurile de producție al unui produs sau serviciu, privind prin prisma intereselor nu numai ale producătorului, ci și ale utilizatorului. Dar aceasta ne conduce în continuare la un raport mai interesant: utilitate/costuri, ce scoate în evidență faptul că beneficiarul caută înainte de toate utilitatea maximă, cu tendința să suporte un preț (tarif) cît mai scăzut.

Activitatea unității economice trebuie, deci, să se sprijine pe noțiunea de raport între utilitate și costuri; pentru ca o întreprindere să fie competitivă, e necesar ca acest raport să fie superior lui 1.

Metodele și tehnicile de reducere a costurilor folosite pe scară largă în țara noastră nu iau în considerație decât într-o slabă măsură influența calității produselor și serviciilor și, implicit, efectele acestuia la utilizatori. Analiza valorii este o metodă care înlătură astfel de limite. Ea poate fi aplicată atât la produse cît și la servicii, pornind de la ideea că ambele trebuie apreciate prin funcțiile sau calitatea lor, prin efectele ce le determină la utilizator sau asupra mediului ambiant. Bine aplicată, această metodă oferă posibilitatea unei cercetări metode și sisteme de costurilor în raport cu funcțiile produsului și serviciului.

Potrivit conceptului analizei valorii vindem nu gheață, ci frig, vindem nu cosmetice, ci frumusețe, vindem nu strunguri, ci obiecte de tăiere ș.a.m.d., toate aceste efecte fiind privite prin prisma eficacității (costurilor) la producător și a eficienței la utilizator. Analiza valorii oferă deci un mod de gîndire care satisface ambele interese și, prin aceasta, interesele economiei naționale în ansamblul ei, întrucît contribuie la mai buna valorificare și economisirea resurselor.

În țara noastră, analiza valorii este deocamdată folosită — pe scară încă foarte limitată — doar în domeniul produselor. Se impune de urgență extinderea aplicării ei și în domeniul serviciilor, ținînd seama că și în cazul acestora (ca și în cazul produselor) efectul util poate fi descompus în elemente dimensionale tehnice și economice, se pot determina costurile funcțiilor, se poate aprecia măsura în care funcțiile satisfac interesele utilizatorului serviciului.

Menționăm că și în cazul serviciilor vom întîlni toate cele trei variante, arătate mai sus, ale relației dintre interesele producătorului și cele ale utilizatorului.

Pornind de la aceste considerente, Laboratorul de conducere din cadrul Academiei de Studii Economice, pionier în introducerea în țara noastră a metodei analizei valorii, a inițiat cercetări și în acest domeniu. Preocupările noastre, prezentate în cele ce urmează, se încadrează pe această nouă linie.

Ținînd seama de calitățile A.V. — cum sînt: utilizarea analizei funcționale, informare sistemică și multilaterală, aplicarea tehnicilor de creativitate analitică și intuitive, caracterul previzional privind cheltuielile viitoare, precum și caracterul universal, de largă aplicație în numeroase domenii — în cursul anului 1983 am organizat începutul unei cercetări cu caracter aplicativ privind utilizarea acestei metode cu referire la activitatea întreprinderii auto-service „Dacia” Pitești, specializată în repararea și întreținerea autoturismelor.

Primul obiectiv propus a fost ca, pornind de la literatura existentă în domeniu și da la STAS 11272/1979 (care se ocupă exclusiv de analiza valorii în conceperea/reconcep-

rea produselor), să punem la punct o metodologie de aplicare a acestei metode și în cazul serviciilor.

PROPUNERE PENTRU O METODOLOGIE SPECIFICĂ

S-a ajuns astfel la stabilirea într-o primă formă a unei metodologii care cuprinde șase etape de desfășurare, fiecare din ele cu un anumit număr de faze:

- etapa I — informare,
- etapa II — analiza și evaluarea situației existente,
- etapa III — analiza funcțională a concepției și reconcepției serviciului,
- etapa IV — elaborarea și analiza noilor alternative,
- etapa V — prezentare,
- etapa VI — aplicare.

În etapa I se disting următoarele 3 faze: stabilirea serviciului de supus analizei valorii, alcătuirea colectivului de lucru, examinarea unității ca întreg. Pentru etapa II se prevăd 5 faze: stabilirea funcțiilor serviciului, determinarea nivelului de importanță al acestora, dimensionarea lor tehnică, dimensionarea economică, analiza sistemică a funcțiilor. În etapa III se cuprinde 3 faze de lucru: analiza funcțională a serviciului, reconcepția lui tehnologică și funcțională, redimensionarea economică a funcțiilor. În cadrul etapei IV se parcurg următoarele 4 faze: elaborarea propunerilor privind modul de realizare a serviciului, analiza acestora, alegerea variantei noi, evaluarea soluțiilor. Etapa V se compune din 3 faze: întocmirea raportului în mai multe variante, localizarea opțiunilor — decizia, întocmirea programului de aplicare. Etapa VI are și ea 3 faze: stabilirea persoanelor ce răspund de aplicare, stabilirea persoanelor însărcinate cu analiza urmărilor aplicării și a dificultăților, evaluarea rezultatelor.

Metodologia propusă în acest studiu este, desigur, susceptibilă de îmbunătățiri. Comparînd-o cu cea indicată în STAS 11272/1979, se constată părăsirea parțială a cadrului stabilit în standard, care se referă la produse, nu și la servicii. Produsul — ca marfă — este un bun în formă materială, pe cînd serviciul este un raport imaterial între realizator și utilizator, el neputînd fi transportat, depozitat și, în general, consumîndu-se în momentul realizării lui.

Acestea, ca și alte considerente, au determinat unele elemente specifice în etapizarea aplicării analizei valorii la servicii. Astfel, fazele 4—5 din etapa I din STAS au fost comasate într-o singură fază: „stabilirea planului de lucru”, în care se și aprobă planul. Faza privind „analiza sistemică a serviciului” a fost introdusă în etapa a II-a (și nu în a III-a, cum ar fi rezultat din standardul amintit), deoarece considerăm că în etapa II (analiza și evaluarea situației existente) se analizează modul în care serviciul oferit utilizatorului satisface cerințele acestuia comparativ cu costurile și comportarea în general a întregii structuri. Etapa a IV-a din metodologia concepută are în vedere ea prezentarea propunerilor să se facă în mai multe variante, dînd factorilor de decizie posibilitatea de a localiza opțiunea și de a întocmi programul de aplicare. În sfîrșit, spre deosebire de standard, în etapa VI accentul este pus pe crearea cadrului adecvat de lucru care să permită conducerii unității să localizeze răspunerile personalului însărcinat cu urmărirea aplicării analizei valorii.

Pașul următor în cercetarea noastră a constat în stabilirea funcțiilor serviciului. Pentru a aplica tratamentul funcțională, care face legătura directă între costurile de producție și efectul util al serviciului, trebuie să-l putem evalua pe acesta din urmă. Problema este dificilă, deoarece efectul util al unui serviciu este consecința multor calități funcționale, economice, de folosire și altele, foarte adesea determinate de ajutorul unor unități de măsură diferite. În această situație am recurs la descumunerea serviciului în așa-numitele funcții, care pot fi definite ca valori de întreținere parțiale ale serviciului, fiecare capabilă să satisfacă o necesitate prin acțiunea ei concretă. Funcțiile definesc pentru ce a fost realizat sau cumpărat serviciul.

Date fiind complexitatea proceselor tehnologice ce se desfășoară în acest sector și sfera largă a prestărilor de

servicii în general, am procedat la o individualizare specifică, definind — în urma unei largi consultări — funcțiile realizate în cadrul activității de auto-service din unitatea cercetată :

	A	B	C	D	E	F	G	H	I
A	1	0	0	0	0	0	0	0	0
B	1	1	0	0	0	0	0	0	0
C	1	1	1	0	0	0	0	0	0
D	1	1	1	1	0	0	0	0	0
E	1	1	0	0	1	0	1	0	0
F	1	1	1	1	1	1	1	1	0
G	1	1	0	0	0	1	0	0	0
H	1	1	1	0	1	0	1	1	0
I	1	1	1	1	1	1	1	1	1
Nivel de importanță	0	0	0	0	0	0	0	0	1
Pondere de importanță	10	7	0	0	0	0	0	0	7
Ordinea Funcțiilor	1	1	1	1	1	1	1	1	1

- A) asigură funcționarea autoturismului,
- B) asigură securitatea participanților la trafic,
- C) asigură reconstituirea estetică a autoturismului,
- D) furnizează informații,
- E) garantează buna funcționare,
- F) economisește munca individuală,
- G) asigură întreținerea autoturismului,
- H) recondiționează piese și subansamble,
- I) depanează autoturisme pe teren.

Determinarea nivelului de importanță al acestor funcții se face folosind o matrice pătratică de felul celei de mai sus.

Cu toate dificultățile întâmpinate pe parcursul realizării, se poate trage concluzia că este posibil să se aplice analiza valorii în acest sector ; soluțiile pentru fiecare activitate în parte depind de modul de înțelegere, stăpânire și aplicare a metodei, neexistând o soluție general valabilă pentru toate cazurile.

În continuare, cercetările ce se fac au în vedere perfecționarea metodologiei, precum și definirea cadrului general de stabilire a funcțiilor acestor servicii la nivelul economiei.

drd. Anton SOARE
Pitești

DOCUMENTAR EXTERN

CRITERIUL DE BAZĂ ÎN A.V. : CONSUMURILE STRICT NECESARE PENTRU REALIZAREA VALORII DE ÎNTEBUIŢARE

O INTERESANTĂ abordare a unor aspecte teoretice ale analizei valorii avansează specialistul francez Bertrand de la Bretesche, consultant în metode de conducere. El definește A.V. ca o metodă de analiză care se desfășoară în trei etape : 1) evidențierea sarcinilor (utilităților) pe care trebuie să le ofere obiectul studiat — fie el un produs, un procedeu, o investiție, o organizație ; 2) delimitarea de la bun început a ceea ce este, pentru serviciul ce trebuie oferit, strict necesar în ce privește mijloacele (resursele materiale, energetice, umane) care răspund nevoilor legate de concepție ; 3) găsirea celei mai bune soluții pentru ca serviciul respectiv să fie realizat la un cost minim.

Un serviciu ce trebuie oferit — sau o satisfacție ce trebuie asigurată utilizatorului pentru a răspunde exact nevoii sale — constituie o funcție. A exprima o funcție — consideră autorul — înseamnă a defini un obiectiv în mod independent de mijloacele susceptibile de a-l realiza ; fiind independente de soluțiile prin care sînt îndeplinite, funcțiile, pot deci servi drept etaloane de calitate și permit ca fiecare soluție să fie judecată în mod obiectiv, fără a o compara cu altele. Prin urmare raționamentul funcțional este creativ, cunoașterea obiectivului deschizînd drumul spre soluții noi. Funcțiile sînt independente între ele și se rezolvă ca atare ; dacă utilizatorul dorește să beneficieze de servicii variate, echipa de concepție este cea care decide

dacă ele trebuie rezolvate printr-un obiect unic (iar aceasta, în cazul cînd e posibilă sinergia).

Funcțiile sînt caracterizate prin criteriul de valoare — toate datele cantitative și calitative, obiective și subiective care precizează serviciile ce trebuie asigurate. Pe baza acestor criterii se aleg principiile de satisfacere a funcțiilor, se determină „strictul necesar“ (consum minim de materiale, energie, forță de muncă pentru a realiza o funcție respectînd criteriile sale de valoare), se determină soluțiile mai economice și/sau care îmbunătățesc calitatea, optimizîndu-se astfel raportul calitate/cost. Nu se compară deci costul diferitelor soluții, ci costul unei soluții cu strictul necesar, evaluat prin referire la cel mai ieftin principiu tehnic cunoscut (de unde importanța unei temeinice documentări). Pentru ansamblul funcțiilor, raportul între costul strict necesar și costul total (incluzînd și consumurile suplimentare legate de posibilitatea de realizare) reprezintă randamentul concepției, noțiune ce permite să se fixeze un obiectiv sau un plafon limită — costul obiectiv. După cum rezultă din practică, dacă nivelul consumurilor suplimentare depășește 30—40 din costul total, economiile pe care le-ar asigura soluția aleasă nu mai sînt rentabile, în care caz studiul trebuie abandonat.

Transportul pneumatic în fază densă

Sistemele de transport pneumatic al materialelor și produselor pulverulente sau granulare se împart în trei categorii : cele care utilizează faza diluată (0,05—0,15 bar) și care funcționează prin simpla aspirație a produsului ; cele „cu ecluză“, care lucrează la presiune medie (0,03—0,6 bar), necesitînd o instalație de suprapresiune ; cele în fază densă, cu presiune de cîțiva bari. Acestea din urmă cunosc în prezent o dezvoltare rapidă, întrucît au un consum foarte redus de aer comprimat, păstrează — datorită vitezelor mici de transport — caracteristicile produselor (avantaj, substanțial în cazul industriei alimentare și celei chimico-farmaceutice) și prezintă un grad scăzut de poluare.

La nivelul tehnicii actuale, transportoarele în fază densă funcționează automat, comanda făcîndu-se fie prin intermediul unui microprocesor, fie prin regulare cu ajutorul unor captatoare de nivel. Deși au viteze de înaintare a materialului de 3 m/sec., la pornire și 10-12 m/sec., la sosire (față de peste 25 m/sec., la transportul pneumatic tradițional), deci debite relativ scăzute (pînă la 20 t/h), iar distanța de transport (cînd nu se folosesc stații de releu) este limitată la 90-100 m, ele sînt preferabile datorită economiei de energie ; potrivit unor studii comparative, pentru 1 kg de aer (sau azot) comprimat utilizat, ele au un randament de 40—80 kg de material transportat, față de 3 kg la sistemele cu joasă presiune și 10 kg la cele cu presiune medie.

Cele mai răspîndite transportoare pneumatice în fază densă se împart în două categorii constructiv-funcționale : cele compacte (prevăzute cu un sac care, odată umplut cu material, este pus sub presiune și apoi golit) și cele cu impulsuri (la care aerul sau azotul comprimat este injectat prin pulsații în tubulatură, în cantități minime, ceea ce face ca materialul pulverizat să fie separat în „dopuri“ ce sînt evacuate lent de către tamponurile de aer). La ambele, uzura este foarte redusă, iar întreținerea simplă.

Sistemul este aplicat la transportul unor materiale și produse ca : lapte praf, zahăr tos sau pudră, praf de ouă, fulgi de cartofi, policlorură de vinil și alte rășini sintetice, oxizi, carbonat de calciu, nisip de turnătorie ș.a.

Redactor coordonator : Dorin CONSTANTINESCU

GRUP ȘANTIERE CONSTRUCȚII
INDUSTRIALE — TURCENI ;
JUD. GORJ

- Sirmă CUF Fy 1,0 buc. 54
- Sirmă sudură din alamă D3 MM kg. 32
- Tablă alamă 631 2 T 3×500×2000 kg. 49
- Tablă alamă 5×500×2000 kg. 70
- Tablă alamă 631 2I 4×500×2000 kg. 27
- Tablă CH 5 1/2 To. 5×500×2000 kg. 2
- Agrafe de capsat buc. 1740
- Plăci nr. auto buc. 8
- Arbore intermediar 0402 buc. 5
- Ax cotit 0501 buc. 4
- Robinet SS D 3/8 St 111 buc. 2
- Racord fix 2 buc. 22
- Nituri aluminiu 8×30 kg. 9
- Cablu oțel zincat 3 1×7×1 160 kg. 28
- Cablu zincat 5×31×07 D16 buc. 13
- Rulmenți Rad bile 126003 17×35×10 buc. 43
- idem 60.6004 30×55×13 buc. 56
- idem 60.6007 35×62×14 buc. 6
- idem 60.6010×16 buc. 15
- idem 60.6012 60×90×18 buc. 7
- idem 62.6201 12×32×10 buc. 66
- idem 62.6210 50×90×20 buc. 3
- idem 62.612 60×10×22 buc. 47.
- idem 62.6213 65×120×23 buc. 5
- idem 62.6213 85×150×28 buc. 32
- idem 62.6212 90×160×30 buc. 13
- idem 6220 buc. 8
- idem 62.6224 120×215×40 buc. 16
- idem 63.6314 70×150×35 buc. 8
- idem 63.6320 100×215×47 buc. 11
- idem 64.6403 25×80×21 buc. 16
- idem 64 R8 6497 35×100×25 buc. 6
- idem 64 R8 6409 45×120×20 buc. 4
- idem role CyL 1 9222205 25×52×15 buc. 3
- idem CyL NU 2212 60×110×22 buc. 6
- idem Cyr NU 3 305 25×52×94 buc. 58
- idem Nu 326 buc. 1
- idem 39060 buc. 5
- idem 390710 buc. 5
- idem CyL1 Nj 3310 50×110×27 buc. 9
- idem Nj 411 buc. 3
- idem 2317K buc. 5
- idem Na 676781 buc. 5
- idem Osc 2 12 1208 40×80×18 buc. 7
- idem OSC bile 2.12.1209 45×85×19 buc. 2
- idem OSC Bile 2 12.1210 50×90×20 buc. 2
- idem 2 12.1210 50×90×20 buc. 2
- idem 2 12.1211 55×100×21 buc. 7
- idem 1212 60×110×22 buc. 9
- idem 2 12.1214 70×125×24 buc. 1
- idem 2 13.1309 43×100×25 buc. 1
- Rulment 6322 buc. 5
- idem OSC bile buc. 4
- idem OSC ROL BUT 2R 222.24K 420×215×58 buc. 13
- idem 22317K 85×460×60 buc. 9
- idem 836906 buc. 10
- idem 8210 buc. 6
- idem ax role 9779909 buc. 9
- idem 1442211 buc. 10
- idem con 1R 30207 35×75×17 buc. 6
- idem 30211 55×200×21 buc. 17
- idem 30214A 70×125×26.25 buc. 31
- idem 32207 35×72×23 buc. 8
- idem 1R 32216 70×125×31 buc. 26
- idem constr. 1R 32215 75×150×31 buc. 12
- idem 1R 32226 130×250×64 buc. 8
- Rulmenți 31308 buc. 7
- idem RAD role con 1R 031309 45×160×25 buc. 22
- Rulment 31311 buc. 5
- idem 31310 buc. 2
- idem 390110 buc. 11
- idem RAD ax con 1R 32306 30×72×27 buc. 40
- idem 32307 35×80×31 buc. 22
- idem 32308 40×90×33 buc. 11
- idem 32311 55×120×43 buc. 8
- idem 32312 60×150×46 buc. 14
- idem 32313 65×140×48 buc. 1
- idem 7815 75×135×46 buc. 8
- idem 2R 57707 35×80×225 buc. 11
- idem bile simpe efect 51110 50×53×70 buc. 7
- idem 804701 buc. 31
- idem 51212 60×62×95 buc. 11
- idem 676701 buc. 9
- idem 704904 buc. 15
- idem 108115 75×100×19 buc. 16
- Rulment R 666830 buc. 10
- idem K 55×63×20 buc. 1
- idem 64805 buc. 1
- idem 804.705 buc. 4
- Directrice pompă buc. 5
- Bucșe cu paleți ptr. RPE hidraulice buc. 6
- Rotor pompă Sadu buc. 1
- Distribuitor hidraulic 17400 buc. 1
- Inele racord motopompă buc. 5
- Supapă amortiz cond EC 10 buc. 3
- Roată dințată EC 10 buc. 7
- Supapă segm. EG 10 buc. 1
- Radiator ulei EC 10 buc. 1
- Supape siguranțe compresor buc. 1
- Arbore cotit C 300 buc. 15
- Segmenți RD 130 RH buc. 27
- Carter compresor buc. 10
- Arbore compresor buc. 16
- Placă intermediară buc. 4
- Bielă compresor serviciu buc. 14
- Bielă compresor buc. 15
- Garnituri cauciuc cămăși buc. 167
- Garnituri C10505 A buc. 10
- Arbore cotit C5 805350525 buc. 1
- Bucși GS 10401 buc. 4
- Bulon stela 397—88 buc. 2
- Secicuplaj 113 352—15 buc. 2
- Capac lagăr C5014 buc. 2
- Port supapă C5 buc. 9
- Capac lagăr față buc. 2
- Avans cuzinet buc. 4
- Scaun C5 3001 buc. 4
- Scaun C5 2901 buc. 5
- Bolț bielă EC buc. 5
- Garnituri compresor C5 buc. 20
- idem buc. 25
- idem buc. 9
- idem 2428 buc. 10
- idem chluloasă JPC 52708 buc. 17
- idem 21ă-0
- Garnituri chiul. Inel pres. supapă ASP 2807 buc. 8
- garnitură capac chiul. D 12002 buc. 10
- Amortizor C5 29—02 buc. 30
- Inel etanșare C5 2905 buc. 20
- Piuliță 4122—71 buc. 2
- Carter cu bale C5 0101 buc. 1
- Pistol R2 C5 buc. 2
- Cuzineți inf. sup. buc. 1
- Piston compresor pres. joasă C5 D105 buc. 1
- Cuzineți 3200 57—58 buc. 3
- Bolț piston 4029—75 buc. 2
- Segmenți 351—10 buc. 1
- Segmenți mari 351—07 buc. 27
- Bucși bielă 415209 buc. 6
- Pompă 252—57 buc. 1
- Segmenți 805410028 CN buc. 6
- Arc supapă 3005 buc. 50
- Indicatori nivel INS2 buc. 1
- Sistem regulator EC2 buc. 1
- Șuruburi bielă buc. 6
- Arc C5 2903 buc. 9
- Segmenți compresoare C1 R1 DE 215 buc. 2
- Segmenți CD 130 C 50410A buc. 12
- Segmenți IRD 130 C 50 411A buc. 4
- Arc elicoidal 41118—18 buc. 300
- Bucșe bielă U650 UTB buc. 3
- Segmenți UTB buc. 4
- Cuzineți R1 parter U 650 buc. 7
- Bulon UTB buc. 6
- Elementi injectie 4—650 UTB buc. 10
- Pirghie debratere UTB buc. 2
- Disc 3116014 buc. 1
- Ax ppă. UTB buc. 2
- Ax UTB buc. 1
- Supapă 10302118 evacuare buc. 22
- Ax furcă buc. 3
- Supapă admisie UTB buc. 23
- Supapă T24—16 buc. 6
- Buton cornir buc. 1
- Bolț piston CN UTB buc. 54
- Piston CN UTB buc. 16
- Rotor electromotor 202 60 UTB buc. 5
- Termometru CU UTB buc. 4
- Contor ture 93020100 buc. 2
- Simerin 60×75×8 buc. 5
- Coroană dințată UTB buc. 2
- idem pornire volan UTB 650 buc. 2
- Garnituri galerie UTB buc. 24
- Semering 20×40×10 buc. 30
- Pompă ulei buc. 4
- Conducte 1031636 buc. 2
- Presetupe UTB buc. 7
- Ansamblu lipire A1 201 buc. 9
- idem buc. 9
- idem nr. 3 buc. 9
- idem nr. 6 buc. 9
- idem nr. 7 buc. 10
- idem buc. 9
- Subansamblu buc. 4
- Beo interior taere 50—100 buc. 5

- Bec exterior taere 100—300 buc. 3
- Ansamblu miner buc. 12
- Garnituri CO 823 buc. 658
- Injector nr. 7 171—7 buc. 3
- idem nr. 2 buc. 3
- idem nr. 1 17112 buc. 3
- idem nr. 6 buc. 3
- idem nr. 5 buc. 3
- Injector nr. 3 17144 buc. 3
- idem (BEC) nr. 4 buc. 3
- Reductor translații TCB buc. 1
- Garnituri dop CA 14 buc. 25
- Rolă 35106061 buc. 2
- Bucșe buc. 114
- Idem bronz turnate D100 buc. 1
- Lagăr inferior BET 250 buc. 6
- Roată lanț elastic buc. 14
- Reductor MRS 3 kw buc. 1
- Pastilă ambrelaj Fiat buc. 6
- idem buc. 6
- Pahar ambrelaj Fiat buc. 28
- Pompă hidraulică 720 BX 8000 S buc. 1
- Arbore buc. 1
- Cuzinet CN buc. 8
- Rolă 31084100 buc. 6
- Pistoane CN Fiat buc. 10
- Bușon radiator 40 1311 buc. 7
- Ax filetat BET 250 AF buc. 6
- Piston MRS 300 537 buc. 5
- Apometru BT 500 L buc. 4
- Blindaj fund dreapta BT 500 buc. 21
- Brațe palate BT 500 AF buc. 22
- Blindaj fund stînga BT 500 AF buc. 3
- Brațe palate BT 500 AF buc. 27
- Bobină electromagnetică BT 500 AF buc. 3
- Lagăr superior BT 450 buc. 16
- Role de antrenare cauciuc BTE buc. 500 AF buc. 20
- Tijele pt. înclinări BT simplu buc. 10
- Disc cuplare BTE 500 AF buc. 6
- Pinion 7 33 buc. 10
- Roată lanț plastic BT 450 buc. 3
- Distribuitor dozator 22—19.0.17.474 buc. 3
- Pompă ungere 6561—607—101 buc. 1
- Lagăr BT 500 AF buc. 1
- Lagăr BT 500 AF buc. 9
- Paletă amestec BT 250 AF buc. 15
- idem exterior BET 500 AF buc. 3
- Pinion motor BET 500 AF buc. 1
- Paletă amestec BET 250 AF buc. 30
- idem răzuitoare interior BET 500 AF buc. 50
- Roată lanț BET 250 AF buc. 8
- Suport lagăr BET 500 AF buc. 15
- Bolțuri filetate buc. 23
- Arc spiral sup. D14 buc. 9
- Electromagneți 380 V 5 kg buc. 5
- Pinion vibrator buc. 20
- Plese întrenare vibrator buc. 30
- Cap vibrator 63 buc. 25
- Ax flexibil vibrator VE buc. 10
- Furtun vibrator buc. 14
- Vibrator pneumatic buc. 2
- Pinion vibrator BV 500 buc. 210
- Cablu flexibil 251901 buc. 10
- Miner D6 buc. 13
- Cuțit pentagonal buc. 22
- idem dreptunghiular buc. 12
- Perniță crenelată cruce buc. 24
- Perniță crenelată buc. 18
- Cuțit pentagonal buc. 18
- Cuțit dreptunghiular buc. 15
- Perniță crenelate buc. 22
- idem buc. 24
- Bucși bronz 105×60×150 buc. 6
- Instalație de stropit cu bitul latex buc. 1
- Debitmetri de abur buc. 1
- Filtru 10505030 tractor S 1500 buc. 1
- Cămăși cilindru D115 buc. 2
- Simering 25×42×12 tractor buc. 20
- idem 35×58×12 buc. 18
- Perne aer spate autobasc. buc. 10
- Alternator autobasculante buc. 1
- Radiator încălzire buc. 1
- Radiator locomotivă buc. 1
- Garnituri ppă. beton buc. 300
- Roată rulare buc. 1
- idem 23621.13315 buc. 2
- Cuplaje electromagnetice 82—0112 buc. 2
- idem buc. 1
- Ax rolă mușă macara Bocșa buc. 2
- Tronson diafragmă buc. 1
- Pinion Z 40 buc. 2
- Cuplaj elastic frină D250 35/35 N 6702002 buc. 2
- Amplificator a MAG UMPRS buc. 1
- Ax melcat macara Righer buc. 1
- Electrofisă 557—846—810 buc. 1
- Electromobilă 557—845—846 buc. 1
- Transformator 587—799—505 buc. 1
- Roată melcată buc. 3
- Suport Richer 557876 buc. 5
- Separator DH1 Richer 381 350 121 buc. 1
- Scripete Richer 694904630 buc. 1
- Bobină frină electromotor buc. 2
- Cutie DA 48BU Richer 587490821 buc. 6
- Tijele Richer 457408037 buc. 3
- Ventilator Richer buc. 1
- Releu CA 12 buc. 2
- Ancoraje clădire buc. 100
- Reductor MTT 181700 buc. 1
- Reductor TC B 970100 buc. 1
- Pinion macara fereastră buc. 1
- Șurub melcat macara pioner buc. 2
- Role bandă transportoare mici M mobilă buc. 46
- Legături plăci 46×55×5 buc. 76
- Sirmă bobinaj D 0,18 kg. 14
- idem email 0,10 kg. 7,1
- Bride pt. cablu 0,19 buc. 25
- Cleme legat pt. cablu tract. D32 buc. 40
- Electromotor AIM 23 kw 7600T buc. 2
- Placă izolată mar. II buc. 2
- Transformatoare TM AT 3,5 buc. 1
- Autotransformator TPC 650/08 g buc. 1
- Autotransf. TPC 650—39 buc. 1
- Bobine 12 V buc. 14
- Contactator cu releu 40 A 380 V buc. 2
- Cleme racord 16 mm buc. 20
- Conector 50 mm buc. 1
- Transf. comandă TCR 350/2 buc. 3
- Regulator tensiune LGM 1250 buc. 1
- Anvelope 165×15 buc. 2
- Protectoare pt. anvelope buc. 160
- Anvelope pt. roabe 350×10 buc. 3
- idem 165×15 buc. 2
- Bandă transportoare buc. 995
- curele ventilator 1000×10 buc. 3
- idem trapez. 750 buc. 149
- idem 710×13×10 buc. 40
- idem trapezoidale 1143×17×11 buc. 5
- idem 1210×13×8 buc. 18
- idem 1500×16×25 buc. 10
- Garnituri pislă II buc. 2
- idem buc. 4
- idem 200 buc. 60
- Simering 25×42×30 buc. 11
- idem 22×35×6 buc. 50
- idem cauciuc B20 buc. 55
- idem 22×35×7 buc. 11
- idem 28×47×10 buc. 10
- idem 42×65×12 buc. 49
- idem 50×70×14,5 buc. 22
- idem 30×52×20 buc. 39
- idem 170×200×15 buc. 20
- Furtun sartzat 18×19 buc. 1
- idem sorb. D400 buc. 1
- idem D200 buc. 3
- Manșon cauciuc buc. 12
- Rondelă buc. 5
- Pertinax MS/MM kg. 3,5
- idem 4MM kg. 3
- Grund de bază ras alchid GRIG 825—2 kg. 45
- Nitro GR I kg. 59
- Garnitură plas distribuitor 35×5×8 770052231 buc. 3
- Set reparații motor buc. 1
- Garnitură admisie buc. 1
- Arbore cu camă 2700536206 buc. 1
- Supapă evacuare buc. 4
- Pinion arbore cotit buc. 13
- Șurub fixare în locaș central 2703001187 buc. 1
- Garnitură etanșare 1,9×8,9×12,7 0853742300 buc. 10
- Tripodă — colectare rep. buc. 1
- Grup conic buc. 1
- Casetă direcție Dacia 1300 buc. 1
- Tampon cutie Dacia 1300 buc. 2
- Tablă exterioară a ușii față dr. 2700515365 buc. 2
- Aripă față stg. ans. 2700536098 buc. 2
- Rotor ans 12 V 2701000678 buc. 1
- Duze buc. 1
- Bloc motor buc. 1
- Piston ansamb. RD buc. 300
- Garnitură inelară 60×75×8 (B965Z) buc. 25
- Carter volan buc. 2
- Cuzineți bielă set 5
- Cuzineți bielă R1 0 25 Saviem set 2
- Cuzinet palier R1 buc. 7
- idem buc. 22
- idem R3—0,75 set 10
- Chiuloasă comp Saviem buc. 19
- Chiuloasă refulare buc. 1
- Colector admisie buc. 2
- Scaun supapă admisie buc. 40
- idem evacuare buc. 34
- Pinion arbore cotit buc. 1
- Supapă Saviem buc. 2
- Axul culbutor ans Saviem buc. 3
- Suport ax cu buton buc. 8
- Culbutor buton Saviem buc. 11
- Șurub reglaj buc. 20
- Bucșe culbutor buc. 14
- Stachet motor ans buc. 18
- Stacheți cu membrană Saviem set 1
- Garnituri șaibe stacheți buc. 13
- Pinion distribuție axă came Saviem buc. 6

- Axe cu came buc. 2
- Supapă Saviem buc. 16
- Bucse bielă buc. 1
- idem motor buc. 32
- idem buc. 3
- Șurub bielă cu piuliță Saviem buc. 10
- Bucse bielă motor set 1
- Secm. motor Racleur buc. 8
- Șuruburi bielă buc. 4
- Pîrghie pompă comb. Raba buc. 3
- Conductă flexibilă 8x14 89123015009 buc. 2
- Pinion cdă. ppă. injecție Saviem buc. 3
- Element pompă injecție buc. 7
- Grup regulator buc. 2
- Filtru pahar decantor buc. 6
- Decantor ANS buc. 1
- Piston pompă ulei RD buc. 8
- Bucse Saviem buc. 1
- Jiglere ansamb. sting. buc. 3
- Garnitură ulei Saviem buc. 9
- Jigler ANS DR buc. 13
- Pompă de apă ans 3065006805 buc. 8
- Ax pompă de apă buc. 2
- Rotor pompă de apă buc. 4
- Fullie pompă apă buc. 3
- Conductă apă răcire buc. 41
- Tub curbat buc. 30
- Șaibă presiune buc. 10
- Arc prin ambrelaj buc. 50
- Șaibă presiune romean buc. 2
- Pîrghie debralere buc. 5
- Manșon cilindru ambrelaj RD 109 89964240007 buc. 22
- Furtun PTA centrif ambrelaj buc. 6
- Carcasă discuri de presiune D330 buc. 1
- Pîrghie AMB buc. 7
- idem de debralere buc. 6
- idem 81305600033 buc. 2
- Carcasă cutie de viteză buc. 1
- Carcasă buc. 56
- Arbore intern reductor 8932 2070000 buc. 3
- Pinion intern. buc. 2
- Sector dințat Roman buc. 9
- Pinion viteză 99—28 buc. 2
- Șaibă de sprijin buc. 1
- Șaibă RD buc. 2
- Flanșe de antrenare buc. 3
- Arbore primar buc. 2
- Ax roată mers înapoi buc. 3
- Bucse ax mers înapoi buc. 3
- Arbore sec ars Ak5 buc. 1
- Inel de sig. buc. 2
- idem Saviem buc. 6
- Pinion 7—46 buc. 2
- Pîrghie de comandă buc. 2
- idem buc. 1
- idem buc. 1
- Cilindru are act priză buc. 2
- Grup conic buc. 1
- Pinion cilindru Z13 buc. 1
- idem Z33 RT 7,12 buc. 2
- idem Z33 RT 6,53 buc. 1
- Pinion planetar Z14 buc. 21
- Șaibă pres. sateliți buc. 16
- Pinion cil Z27 buc. 2
- Carcasă transmisie centr. buc. 1
- Pinion planetar buc. 3
- Inel distanțiere excentric buc. 4
- Inel distant Roman buc. 10
- Carcasă punte spate buc. 1
- Arbore planetar buc. 1
- Șaibă de presiune buc. 1
- Capac buc. 10
- Bucse inf. fuzetă buc. 4
- Medier fuzetă buc. 3
- Bară transv. Saviem buc. 2
- Bucșă sup. fuzetă buc. 36
- Bucșă inf fuzetă buc. 2
- Medier fuzetă buc. 1
- Consolă ax cu came buc. 2
- Arc de reducere 352/0—8/0—77 8197600001 buc. 30
- Consolă axă cu came stg. buc. 4
- idem dr. buc. 1
- Arbore planetar buc. 3
- idem dr. buc. 1
- idem st. buc. 1
- idem buc. 1
- Butuc cancelat 352/0—10/0—14 89357010004 buc. 2
- Capac protecție butuc buc.2
- Tambur roată față buc. 2
- Pîrghie reglaj stg. buc. 4
- Levier cdă. direcție buc. 1
- Levier de comandă dir. buc. 2
- idem de comandă dir buc. 2
- Tub ppă. ulei N120 BP 461/0 06540272276 buc. 20
- Tub ppă ulei Ni 43 BM 1000 461/0 06540252587 buc. 10
- Bară de dir ANS buc. 1
- Suport elastin motor 797/—05 buc. 1
- Tamponane Saviem buc. 148
- Bucse cercel arc față buc. 35
- Bride arc cu piulițe buc. 6
- Bucse cercel arc spate 431/0 81413040035 buc. 30
- idem RD buc. 40
- idem ax spate buc. 2
- Supapă sig RD buc. 21
- Piston buc. 5
- Supapă ANS buc. 10
- Semicuplaj stg. comp. Raba buc. 1
- Suport compă 80543010000 buc. 1
- Geam lateral ușe 1727515 buc. 3
- Miner dr ușe buc. 2
- Cuplaj de remorcare buc. 2
- Inel antrenare buc. 6
- idem buc. 11
- Bucse de ghidare buc. 3
- idem despicață buc. 3
- idem buc. 3
- Rotor alternator buc. 6
- Rotor buc. 4
- Ansamblu stator buc. 37
- Vitezometru D 145 TZT5215 buc. 1
- Lampă poz față tip 1971 buc. 6
- idem semn. stg. P 10227/1 LA 2 buc. 21
- Lampă electr. 24 V buc. 4
- Intr. far mers înapoi 643289255035000 buc. 2
- Comutator lumini 89255056018 buc. 2
- Rez. termoinjector buc. 10
- Optimator emisie Raba buc. 10
- Cuzineți palier motor CN 2111002012/046/47 buc. 57
- idem 2111002012/046/047 buc. 73
- Seaun supapă evac buc. 24
- Ghid supapă admisie R1—04 2111003044 AR buc. 15
- Ghid supapă adm. evac. 2111003044 AR 1 buc. 12
- Pinion arbore cu came 2111992004 buc. 12
- Supapă de admisie 211103302 buc. 10
- Con exterior sup. adm 2111003009 buc. 77
- Secimon supapă 2111003310 buc. 369
- Inel de sig. sup. adm 2111003028 buc. 30
- Arbore came distrib SR buc. 11
- Arbore cu came SR buc. 2
- Tije împing. stacheți motor 2111002011 buc. 23
- Bucse conică 2111003311 buc. 5
- Cuzineți biele buc. 4
- idem motor 2111004067 buc. 7
- Pinion motor R 3 2111004113 buc. 50
- Bucse biele Motor 2111004023 buc. 93
- Fullie arbore cuțit ans. 2111005320 buc. 1
- Volan motor ansamblat 2111005130 buc. 4
- Volan motor 2111005030 buc. 1
- Corp ang SR buc. 2
- Corp pompă ans 2111106201 buc. 1
- Corp pompă benzină 2111106205 buc. 5
- Pîrghie comandă pompă bens 2111106207 buc. 6
- Ads2p
- Supapă pompă benzină buc. 79
- Filtrul pompă benzină buc. 1
- Filtru pompă benzină 211106250 buc. 5
- Bucșă distanțier 1207100028 buc. 20
- Supapă de sareina 211500 buc. 19
- Jinglor principal K 211180110/120 buc. 66
- Duză aer frinare combustibil W 2111 8011 buc. 9
- Piston pompă accelerație W 207190000 buc. 12
- Plutitor carburator W 267260000 buc. 4
- Pinion pompă ulei buc. 1
- Filtru III et complent 2111012000 buc. 1
- Bușon radiator apă 551006 buc. 42
- Robinet golire apă la bloc 10301042 buc. 16
- Furtun buc. 23
- Teavă 7R 13118 buc. 5
- Ax pompă apă 211130720 E buc. 1
- Ax pompă 211130720E buc. 6
- Rotor Pompă apă 2071307307 buc. 10
- Placă presiune ambrelaj 211160101 buc. 2
- Arc palasa ambrelaj 21114601010/1 buc. 131
- Placă pres ambrelaj 11316011001 buc. 2
- Pîrghie de debralere 113160102 buc. 31
- Furcă ambrelaj ans 2111602020 buc. 1
- Tampon buc. 3
- Cilindru receptor ambrelaj complet buc. 6
- Garnitură inelară pompă centrală ambrelaj 1311 buc. 59
- Supapă garnitură SR buc. 1
- Arbore intermediar 1311701011 buc. 1
- Pin. mers înapoi arb intern 1511701014 buc. 1
- Pinion angrenare permanentă 1311701015A buc. 10
- Arbore secundar 13117020290 buc. 47

- Pinion arbore secundar vit. I buc. 8
- Garnitura 2111201301 buc. 40
- Arbore int 1131701511 buc. 9
- Pinion arb. int. vit. III 1131701517 buc. 5
- Pinion arbore inter vit. IV buc. 4
- Pinion agrenare permanentă buc. 17
- Pinion mers inapoi pe ars inter buc. 2
- Furcă mers inapoi buc. 4
- Bucșă pinion mers inapoi buc. 2
- Bucșă pinion mers inapoi 1131701586 buc. 18
- Capac pinion mers inapoi 1131701532 buc. 7
- Pinion arb secund vit. II 1151701542A buc. 52
- Siguranță canelea 2111701245 buc. 2
- Sincron viteză 3.4. buc. 1
- Sincron complet viteză II-III 1141701565 buc. 53
- Pinion arbore sec Vit III 1131701543A buc. 1
- Pinion vit. III arb sec 1141701563 buc. 1
- Pinion viteză IV-V buc. 3
- Pinion arbore secundar viteză I buc. 20
- Pinion arbore secundar vit. IV 1141701584 buc. 2
- Pinion arbore secundar vit. IV 1131701545 buc. 2
- Manson sincron vit. IV-V 1141701538 buc. 1
- Arbore primar 1141701581A buc. 20
- Pinion mers inapoi 2061701763/a buc. 13
- Siguranțe arbore primar buc. 29
- Capac cutie viteze 13113022001 A buc. 2
- Furcă mers inapoi 1311702010 buc. 3
- Manetă schimbător vit 1311702220 buc. 1
- Furcă schimbător vit IV-V buc. 4
- Furcă schimbător vit. I ans 1131702520 buc. 3
- Manetă schimbător viteză 1131702531 A buc. 2
- Priză de putere SR buc. 1
- Carcasă grup diferențial 1313402980 buc. 4
- Cruce satelit buc. 15
- Saibă pinion planetar 1132402083 buc. 72
- Pinion planetar 1132402284 buc. 1
- Coroana reductor diferențial 1132402282 buc. 3
- Pinion reductor SR 113. 6 RIS 25-28 buc. 5
- Bucșă 202402222 buc. 109
- Pinion planetar 110B2401405 buc. 1
- Saibă pinion planetar 1102401187/I buc. 15
- Pinion satelit 11082401404 buc. 37
- Saibă prion satelit 1102401408 buc. 20
- Carter punte spate buc. 1
- Pană pivot 1313001015 buc. 7
- Pirghie fuzetă dreapta 1313001011A buc. 4
- Tambur roată spate 1312404132 buc. 1
- Tambur roată spate 1332404031 A buc. 16
- Tambur roată spate 1132404013 buc. 6
- Tambur roată spate 110F240200G buc. 19
- Cilindri frină S roată spate CPL 1312400040 buc. 1
- Resort sabot lung buc. 17
- Resort fr. sp. lung 1102401011 buc. 18
- Șurub de reglaj sabot 1312400621 buc. 1
- Reazemii saboșilor 1312400626 buc. 2
- Bucșă 20240022 buc. 27
- Segmenti ferdai 401×110×11,5 buc. 32
- Tambur roată față 1322305022 buc. 9
- Melo direcție 1313401051 buc. 2
- Ax levier ans 1513401060 buc. 2
- Tampon ans 2111001340 buc. 14
- Tampon FI Ast sur spate susp mot 2151001030 buc. 20
- Bulon arc suspensie față 1132902001 buc. 1
- Bucșă arc suspensie față 1135902035 buc. 9
- Amortizor față AT-13-0360 M buc. 2
- Brida arc SR buc. 3
- Racord dublu 1313500013 buc. 6
- Racord simplu 1313500014 buc. 1
- Supapă separator apă 2007204 buc. 19
- Inel pompă centrală ambreaj buc. 67
- Pompă centrală frină buc. 2
- Tub frină față 3,2×12×700 NL 124566 buc. 10
- Piston compresor C N 6292553 A buc. 21
- Supapă admise compresor 35091303 buc. 27
- Chituloasă compresor buc. 12
- Cilindri superiori servomec 1313514003 buc. 4
- Cilindri principali servomecanism 1313514016 buc. 2
- Piston cilindru principal servomec 1513514117 buc. 11
- Arc conic 1313514025 buc. 4
- Corp distrins servomecanism 1313514071 buc. 2
- Supapă reluare servomecanism 1313514140 buc. 8
- Disc sprijin servomecanism L 1313514172 buc. 28
- Diafragma servomecanism 13135114173 buc. 11
- Garnituri servo nou set 33
- Garnituri servo vechi set 133
- Filtru aer servomecanism 1313514230 buc. 4
- Valva frinare buc. 1
- Miner cu inchidere ST-DR 1316105140 buc. 2
- Mină ext fără inouietoare STG ans buc. /40
- Geam ușă STG-DR buc. 8
- Geam rabatabil 1316103091 buc. 3
- Miner dispozitiv antrenare 4316100011 buc. 1
- Broască ușă STG 1316105210 buc. 2
- Bolț de antrenare 1315001126 buc. 6
- Capac inferior 21R-20-180 buc. 6
- Garnitura TICAUCIUCUS MT 150095006 buc. 9
- Garnitura III caucuc MT 150095002 buc. 9
- Cilindru IV buc. 1
- Ștergător parbriz ANS SP 1315205010 buc. 19
- Roată melcata 1144501010 A buc. 1
- Lamă stergător ANS 1315205120 buc. 45
- Electromotor ED 1 XP 200228 buc. 4
- Electromotor EP L XP 200228 buc. 29
- Rotor distribuitor A 30884 buc. 18
- Pinion distribuitor A 30678 buc. 35
- Ax cu corp antrenare DELCO buc. 20
- Perie DEMAROR buc. 102
- Pinion DELCAU buc. 10
- Rotor DINAM P33073 buc. 4
- Perie ANS P64618 buc. 20
- Fullie alternator 1110005 buc. 13
- Fullie alternator 1110005 buc. 3
- Perii colector buc. 8
- Perie alternator 1110058 buc. 238
- Perie DEMAROR buc. 40
- Ind. curent ampemetru 4A35 buc. 3
- Lampă control LKF P44630 NI D 1715/85 buc. 18
- Întrerupător lumină bord 4C2 buc. 6
- Aparat combinat DR 5120NIR 236 buc. 5
- Întrerupător semnalizare direcție IDI buc. 195
- Buton claxon 4BF3TV2 buc. 14
- Oglinda aprovizionare buc. 6
- Dispensor P 31329 buc. 3
- Lampă plafoniera TIR buc. 10
- Aparatoare soare 1318204310 buc. 19
- Garnitura 591002014 buc. 34
- Cuzinet paller 2021000022R1 buc. 19
- Colector de admisie ANS 2071008104 buc. 5
- Colector admisie 20710081118 buc. 7
- Racord 2071307306 buc. 22
- Arbore cu came ANS 2071002100 buc. 2
- Cuzinet blea motor SET 11
- Segment piston motor SN 2021000024 CN SET 76
- Arbore motor rectificat buc. 1
- Tachet diafragma pompă benzină 111060 buc. 8
- Diafr pompă benz cu 2 găuri buc. 28
- Carburator TV buc. 3
- Capac carburator buc. 4
- Pompă III FI ARO 251011000-1 buc. 1
- Pinion condus 21110112114 buc. 3
- Radiator apă buc. 2
- Capac pompă apă 2021307302/A buc. 2
- Corp pompă apă 2071307311 buc. 3
- Arc placă presă ambreaj buc. 1
- Pompă ambreaj buc. 1
- Capac placă preslune ambreaj 2071600001A buc. 1
- Cilindru receptor 4611602041 buc. 4
- Pinion vit 1 ANS 4621701212 buc. 2
- Butuc sincron VIT 3 4 buc 2
- Arbore intermediar buc. 7
- Inel sincronvit 2 ANSAMBLU
- Inel sincron vit 2 ansamblu buc. 6
- Pinion vit III 4611201214 buc. 2
- Arbore primar 4117010241 buc. 5
- Pinion vit II condus 4117010221 4117010040 buc. 11
- Pinion angrenare permanentă buc. 14

- Furcă schimbător vit 3 4
262102015 buc. 1
- Cutie transmisie 46118000100 buc. 1
- Arbore cardnic față col 2402203000
buc. 1
- Arbore cardanic spate buc. 2
- Arbore cardan spate simplu
662202110 buc. 1
- Grup conic 4612303240 buc. 5
- Casetă sateliți buc. 2
- Șaibă pinion planetar buc. 28
- Axa pianftara INR 59 buc. 1
- Pinion planetar buc. 2
- Pinion satelit buc. 8
- Șaibă pinion planetar 2402403205
buc. 8
- Carter punte spate 462404000 6
buc. 2
- Arbore planetar față dr cu art
buc. 3
- Arbore planetar față cu art buc. 3
- Arbore planetar 2402403013 buc. 3
- Flasă exterioară 5723304081 buc. 3
- Direcție STG buc. 2
- Pivotal ANS 2403405000 buc. 8
- Axă față simplă 4F 601000 buc. 2
- Butuc roată 2402307011 buc. 3
- Butuc roată cu tambur 41F060912A
buc. 1
- Tambur roată 6 guri 41F060911
buc. 8
- Garnituri cilindru frină buc. 11
- Mecanism direcție fără volan
643401010 buc. 3
- Tampon buc. 24036060001 buc. 12
- Inele pompă centrală buc. 1
- Inele pompă centrală frină 32 TV
buc. 11
- Garn cilindru frină buc. 76
- Geam parbriz TV STG buc. 1
- Ștergător parbriz ANS 2405205100
buc. 18

**EXPLOATAREA DE GOSPODĂRIE
COMUNALĂ ȘI LOCATIVĂ PITEȘTI**
Str. 1 Mai bloc B. 3-B.4
Telefon 22440

PIESE PENTRU RADIO ȘI T.V.

- Atenuator radio buc. 35
 - Atenuator T.V. buc. 55
 - Amplificator ULMS buc. 4
 - Amplificator U.M.S., buc. 5
 - Amplificator U.U.S. buc. 4
 - Condensatori diferiți buc. 235
 - Diode DZW buc. 14
 - Diode redresoare buc. 79
 - Rezistență 0,5 kW buc. 647
 - Rezistență diferite buc. 578
 - Transformator rețele Darclee buc. 3
 - Tranzistori EFT 333 buc. 282
 - Tranzistori EFT 319 buc. 426
 - Releu R. 144-48 W buc. 2
- PIESE PENTRU ASCENSOARE**
- Ampermetru buc. 2
 - Arc lamelar buc. 271
 - Becuri semnalizare buc. 23
 - Bobine frină buc. 14
 - Came cu bușe buc. 54
 - Camă mobilă buc. 15
 - Cleme sens inversare buc. 24
 - Contact mobil buc. 296
 - Cutie de revizie buc. 32

- Element bec lifturi buc. 55
 - Microinterupător buc. 25
- PIESE PENTRU ANTENE COLECTIVE RTV**
- Distribuitor antenă ramificație
buc. 23
 - Releu intermediar buc. 63
 - Regletor buc. 32
 - Cordoane alimentare radio buc. 400
 - Cordoane alimentare TV buc. 400
- MATERIALE**
- Bară cupru 56×80 kg. 110

- Bară cupru 5×10 kg. 93
- Bară cupru Ø 8 kg. 25
- Becuri telefon buc. 85
- Conductor VLPY 4-6 mm m. 255
- Conductor Ø 2,5 m. 285
- Electrozi aluminiu kg. 6,50
- Lac polizant kg. 165
- Robineți RA. 3 buc. 3
- Micaniță kg. 5,30
- Robineți cu trăgător buc. 10
- Stratifoliu kg. 52,40
- Balasturi BID 20 w buc. 87

Întrebări și răspunsuri

● **AUREL COSTACHE, Constanța**
Potrivit prevederilor Decretului nr. 462/1982, nu se pot acorda gradații.

● **INTREPRINDEREA PRESTAȚII INDUSTRIALE CONSTRUCȚII CĂI FERATE, Tăușil de sus, Maramureș**
— Potrivit prevederilor art. 75 din Legea nr. 57/1974 beneficiază de drepturile de transferare persoanele care s-au mutat efectiv, ori și-au stabilit domiciliul în localitatea unde s-au transferat. Prin excepție, în situația în care unitatea dv. primește cotă de locuințe în orașul Bala Mare, persoanele care au fost transferate în interesul serviciului la unitatea dv. și și-au stabilit domiciliul în locuințele pe care le-ați atribuit în orașul Bala Mare, beneficiază de drepturile prevăzute de art. 75 din Legea nr. 57/1974, dacă sînt îndeplinite și celelalte condiții ale legii.

● **IOAN DOBRIȘAN MARTIN, Miercurea Ciuc** — măsura luată în legătură cu acordarea retribuției dv. este legală. Vă recomandăm să studiați dispozițiile Decretelor nr. 335 și 336/1983.

● **ILONA SZEKELY, Praid, Harghita** — Pentru ocuparea funcției de agent agricol este necesar să aveți pregătirea de specialitate potrivit nomenclatoarelor de funcții pe care le găsiți la consiliul popular județean.

TITU OLARIU, Tg. Mureș — Întrucît în perioada 02.11.1977 — 01.11.1979 ați primit retribuția corespunzătoare primului și celui de-al doilea an de activitate, în mod greșit vi s-a trecut în carnetul de muncă funcția de șef de fermă, independent de activitatea desfășurată. În consecință, funcția de șef fermă ați început s-o prestați cu retribuția corespunzătoare de la data de 01.01.1980. Întrucît ați revenit pe funcția de inginer zootehnist de la data de 02.02.1982, deci într-o perioadă mai mică de trei ani, potrivit prevederilor pct. 13 alin. 1 și 2 din anexa nr. 6 la Decretul nr. 100/1979 nu vi se putea stabili legal retribuția la trecerea în această funcție decît cel mult la clasa 22 gradația 1. Măsura

dispusă de organul de control financiar este corectă.

● **Ioan Jitlanu, Caracal** — Funcțiile de revizor contabil principal cu studii medii și revizor contabil principal cu studii superioare sînt funcții diferite, întrucît condițiile de studii pentru deținerea lor, cît și nivelele de retribuție a celor două funcții sînt diferite. Ca atare, în cazul dv. nu sînt aplicabile prevederile art. 33 alin. 7 din Legea nr. 57/1974, unitatea stabilindu-vă corect retribuția în raport de dispozițiile art. 35 lit. b din aceeași lege.

● **Întreprinderea agricolă de stat Recaș, Timiș** — Persoana în cauză urmează să fie încadrată cu retribuția anului II de activitate în temeiul prevederilor art. 35 lit. a din Legea nr. 57/1974, avînd însă obligația să efectueze în unitatea unde a fost repartizată integral stagiul prevăzut de Decretul nr. 54/1975.

● **GHEORGHE GORDICIUC, Ozun, Covasna** — În situația în care nivelul de bază al retribuției de subinginer la unitatea unde lucrați este clasa 17—2240 lei lunar și retribuția de subinginer în anul II de activitate este clasa 14—2060 lei lunar, potrivit anexei nr. VII lit. B la Legea nr. 57/1974, în primul an de activitate ca subinginer trebuie să primiți retribuția corespunzătoare clasei 10—1825 lei lunar.

● **PETRE GRADOE, Drobeta-Tr. Severin** — Dv. ați înțeles greșit răspunsul la care vă referiți. Funcția de calculator salarii este o funcție administrativă. Perioada lucrată în această funcție nu este veche în funcții economice cu pregătire medie pentru a putea fi luată în considerare la promovarea în funcția de revizor principal. Această funcție este o funcție economică cu pregătire medie și nu poate fi ocupată decît de o persoană care, pe lângă studiile corespunzătoare, are și 8 ani vechime în funcții economice cu pregătire medie. Deci este clar, că funcția de revizor contabil cu pregătire medie este funcție economică cu pregătire medie și nu funcție administrativă, iar potrivit Decretului nr. 335/1983, retribuția acestuia se face în

acord global. Perioada de incapacitate temporară de muncă constituie vechime în muncă și, ca atare, potrivit prevederilor Legii nr. 3/1977, se reține contribuția de 2% la retribuția tarifară și pentru această perioadă, întrucât se ia în calcul la vechimea în muncă utilă pentru pensia acordată din C.A.S. și pensia suplimentară, dacă, bineînțeles, în acest timp s-au plătit indemnizații de asigurări sociale.

● **IOANA SAVU, Ungheni, Argeș** — Retribuioarea prevăzută la art. 78 alin. 1 din Legea nr. 1/1982 pentru specialiștii retribuții de stat nu constituie un drept de retribuire în sensul Legii nr. 57/1974, întrucât se acordă în cuantum de „pină” la 15% din retribuția convenită președintelui de către cooperativa agricolă, ca urmare a aprobării adunării generale, pentru contribuția adusă la realizarea planului de producție al cooperativei. Ca atare, aceasta are caracterul unui stimulente și nu al unui drept izvorât din executarea contractului de muncă. De asemenea, specialiștii retribuții de stat făcând parte din categoria oamenilor muncii care îndeplinesc funcții de conducere sau de execuție tehnică, economic sau de altă specialitate, se încadrează în prevederile art. 60 din Legea nr. 1/1982. În consecință, este firesc să primească drepturile de participare la beneficii plafonate conform dispozițiilor art. 61 alin. 2 din lege.

● **NICU DOMNITEANU, Sendreni, Galați** — În conformitate cu prevederile Decretului nr. 208 din 5 iulie 1976 privind evaluarea pagubelor aduse avutului obștesc prin lipsuri sau degradări de bunuri, urmează a se aplica prevederile art. 5 și 6 din acest act normativ în ceea ce privește imputația contravalorii cabalinelor.

● **PETRU ȘOTROPA, Piatra Neamț** — Inginerul agronom — cu examenul de diplomă promovat — repatriat în cooperativele agricole de producție pot fi încadrați în funcția de șef fermă dacă au și vechime în specialitate de minimum 5 ani pentru ferma de gradul I, 4 ani pentru gradul II și 3 ani pentru gradul III. Șefii de fermă retribuți de stat se numesc de către D.G.A.I.A. județeană, iar cei care sînt membri cooperatori sînt aleși de adunarea subunității de producție respectivă și confirmați de adunarea generală a cooperativei agricole de producție.

● **FLORIAN BREJA, Zalău** — În baza prevederilor Legii nr. 1/1977 privind impozitul pe fondul total de retribuire al unităților socialiste de stat, persoanele fără copii, căsătorite sau necăsătorite, în vîrstă de peste 25 de ani, care muncesc în unitățile economice de stat și instituțiile de stat, au obligația de a plăti o contribuție fixă, lunară, diferențiată în funcție de retribuția tarifară de încadrare, indiferent

de nivelul retribuției efectiv realizate. Contribuția este, așa cum rezultă și din denumirea ei, fixă, lunară, indiferent că venitul efectiv realizat este mai mare sau mai mic decît retribuția tarifară de încadrare. În cazul persoanelor aflate în concediu medical contribuția se stabilește în funcție de retribuția tarifară de încadrare.

● **CONSILIUL POPULAR VĂDENI, Brăila** — Studiile absolvenților cu diplomă ai liceului de cultură generală sînt de nivel mediu, dar nu se echivalează cu cele ale școlii medii tehnice agricole, deoarece au funcționat după planuri de învățămînt al căror conținut a fost total diferit.

● **CORNEL SABĂU, Arad** — În cazul cînd nu există condiții corespunzătoare folosirii tranzitului organizat, decontarea se face prin tranzit achitat. În această situație, dispoziția de încasare cu factură se emite asupra contului unității intermediare, separat de factura pentru livrările făcute direct acestei unități. Unitatea intermediară este obligată să prezinte, la rîndul său, dispoziție de încasare cu factură asupra contului beneficiarului mărfii, în ziua următoare acceptării plății către furnizor. Pe versoul facturii emise asupra beneficiarului mărfii se va menționa factura furnizorului pe baza căreia s-a făcut refacturarea. Potrivit art. 154 alin. 4 din Legea finanțelor, în cazul mărfurilor care, potrivit contractelor, se expediază direct beneficiarilor finali, plata urmînd a se face printr-o unitate intermediară, achitarea mărfurilor se efectuează de aceasta, la primirea documentelor de decontare întocmite de furnizor pentru mărfurile efectiv expediate, cu dreptul de a refuza ulterior eventualele diferențe constatate la primirea, recepția și decontarea mărfurilor de către beneficiarii finali.

● **CORNELIA JIANU, Corabia** — Potrivit art. 97 din Codul muncii, persoanele încadrate în muncă au îndatorirea de a respecta obligațiile care decurg din contractele de muncă (individuale și colective), regulamentul de organizare și funcționare al unității, regulamentul de ordine interioară, precum și din dispozițiile primite din partea conducătorilor de unități și a șefilor ierarhici.

● **MIHAI ROTARU, Sinaia** — Decizia de imputare se emite în baza art. 107 alin. 1 din Codul muncii de către conducătorul centralei cînd paguba a fost cauzată de conducătorul unității subordonate, sau de alte persoane încadrate de organul ierarhic superior (centrală), singure sau împreună cu alte persoane din unitatea subordonată. Dacă prejudiciul este unic și a fost cauzat prin fapta mai multora, depășind în total 5000 lei, contestația se adresează judecătoriei, chiar de cel cărora li s-a imputat o

sumă mai mică. Dacă prejudiciul total nu depășește 5000 lei, soluționarea contestațiilor este de competența comisiilor de judecată din unitatea subordonată, completată cu un delegat din partea centralei, care face parte din completul de judecată. Deciziile de sancționare nu pot fi emise de organul C.F.I. chiar dacă aparține organului tutelar. Ea poate fi emisă de conducătorul unității controlate, de organele de conducere colectivă ale acesteia, ori de conducerea centralei, după caz, în funcție de calitatea persoanei sancționate. În cazul cînd unitățile socialiste sînt subordonate unor organe centrale diferite, competența soluționării litigiilor patrimoniale aparține arbitrajului de stat. Hotărîrile civile și deciziile de imputare în valoare de peste 500 lei se execută prin urmărirea bunurilor datornicilor, dacă aceștia nu sînt încadrați în muncă. Urmărirea silită se face prin executor propriu sau executor judecătoresc.

● **MIHAIL COGĂLNICEANU, Brăila** — Potrivit art. 58 alin. 2 din Regulamentul aprobat prin H.C.M. nr. 941/1959, marfa găsită cu lipsuri va fi păstrată. În cazul în care mărfurile sînt ambalate, verificarea va fi oprită la coletul la care se constată lipsuri. Restul coletelor nu vor fi deschise, iar coletul respectiv se va păstra împreună cu ambalajul. Nu se recunosc lipsurile din celelalte colete, dacă această dispoziție nu este respectată, iar lipsurile se impută celor ce au încălcat-o.

● **VICTOR C. BALICA, Ploiești** — În calculul veniturilor care se iau în considerare pentru fixarea chiriei se include și pensia suplimentară, întrucît are caracterul unui venit permanent.

● **ASOCIAȚIA LOCATARILOR BLOC D 13 STR. C. BRÎNCUȘI, București** — Potrivit prevederilor pct. 13 lit. a din Hotărîrea nr. 2/1973 a C.P.C.P., locatarii principali și proprietarii care primesc alte persoane în locuința lor sînt obligați să contribuie și pentru acestea la plata cheltuielilor comune, însă numai atunci cînd primirea în locuință întrece durata de 15 zile din cadrul aceleiași luni calendaristice. Plata acestor cheltuieli se face pe întreaga lună, cu începere din luna în care au fost primite în locuință acele persoane. Nu pot fi luate în calculul cheltuielilor comune persoanele care nu locuiesc efectiv în imobil, chiar dacă acestea vizitează zilnic locatarii din apartamente. De asemenea, nu pot fi cumulate ore pe parcursul unei perioade oarecare de timp pentru a totaliza zile de staționare în imobil. Potrivit pct. 13 lit. c, din același act normativ, persoanele care lipsesc din imobil una sau mai multe luni și dacă au anunțat în scris despre aceasta comitetul asociației locatarilor, nu participă în lunile respective la plata cheltuielilor aferente consumului de apă, taxei de canalizare, consumului de

energie electrică necesare funcționării crematorului, combustibilului necesar preparării apei calde, ridicării gunoaielor menajere și vidanjarilor. Nu pot fi socotite absente, în vederea scutirii lor de aceste cheltuieli, persoanele care fac naveta și revin în locuință seara sau în zile de săptămână sau lună, copiii îngrijiți în creșe, cămine, grădinițe sau de rude care vin în locuință seara sau numai duminică, ori în alte zile din lună. Pentru a fi scutiți cei în cauză trebuie să absenteze întreaga lună.

● **MARCEL STĂNESCU, Piatra Neamț** — Hotărârile date de judecătoria în rezolvarea plîngerilor împotriva amenziilor contravenționale sînt definitive. Ele pot fi revizuite în condițiile și în termenele prevăzute de art. 322—328 incl. din Codul de procedură civilă.

● **INTREPRINDEREA BALNEOCLIMATICĂ, Slănicu Moldovei** — Reglementarea legală, cu caracter general, privind gratuitatea asistenței medicale în spitale și ambulatoriu, pentru copiii în vîrstă de pînă la 16 ani, este prevăzută expres la art. 2 litera d, din Decretul nr. 246/1958. Cazul prezentat în răspunsul din nr. 40/83 al revistei noastre nu se încadrează în prevederile art. 6 și 7 din Decretul nr. 246/1958, întrucît precizările solicitate se referă la copiii care însoțesc părinții în stațiunile balneare și nu la copiii trimiși la tratament în sanatoriile balneare. Pentru cazul în speță reglementările legale în vigoare sînt cuprinse în prevederile art. 4 lit. a din H.C.M. nr. 405/1965 prin care, pentru copii, se stabilesc tarife reduse de odihnă și tratament balnear, după cum urmează... „pentru cei în vîrstă de pînă la 7 ani: cazarea gratuită, dacă nu solicită pat separat și 50% reducere din tarifele pentru masă...”

● **AURICA BÎRZAN, Cugir** — În situația în care ați absolvit, cu examen de diplomă, Facultatea de științe economice, curs fără frecvență, puteți fi încadrat prin examen sau concurs potrivit Legii nr. 12/1971 într-un post de economist vacant care nu este blocat — la orice unitate.

● **NICOLAE RUGINĂ, Mediaș** — În ipoteza în care ați fost numit temporar — cu delegație — în funcția de contabil șef la Șcheia de foraj Mediaș, în temeiul prevederilor art. 54 din Legea nr. 12/1974, pînă la ocuparea acestui post prin examen sau concurs, contractul dv. de muncă pentru funcția de șef birou contabilitate din cadrul Centralei gazului metan din Mediaș rămînînd în ființă și numai executarea lui fiind suspendată în această perioadă, la încetarea delegației și reluarea activității de șef birou în executarea aceluiași contract de muncă, considerăm că sînt aplicabile art. 10 din Decretul nr. 325/1983. În situația

în care transferarea sau trecerea în funcția de contabil șef la Șcheia de foraj Mediaș a avut un caracter definitiv, iar ulterior, după majorarea retribuițiilor prevăzute de Decretul nr. 325/1983 ați fost „eliberat” din funcția de contabil șef și ați fost „reincadrat” în postul avut anterior de șef birou la centrală” rămas vacant, în temeiul unui nou contract sau raport juridic de muncă, apreciem că nu îndepliniți condițiile prevăzute de art. 10 din Decretul nr. 325/1983 pentru menținerea compensațiilor respective. La data majorării retribuițiilor nu beneficiați și nici nu puteați beneficia de acestea, deoarece îndeplineați pe durată nedeterminată o funcție retribuită anterior majorării cu o sumă mai mare de 4 000 lei lunar.

● **INTREPRINDEREA MATERIALE DE CONSTRUCȚII, Timișoara** — În conformitate cu dispozițiile art. 6. alin. ultim și art. 13 din Hotărîrea Consiliului de Miniștri și C.C. al U.G.S.R. nr. 880/1965, cuantumul indemnizațiilor pentru maternitate (concediul prenatal și postnatal, precum și pentru îngrijirea copilului bolnav pînă la vîrstă de 3 ani) se acordă integral din prima zi, fără a se reduce cu 50% pentru primele 3 zile calendaristice.

● **IOAN DRĂGHIA, Baia de Aramă** — Activitatea de șef de echipă nu corespunde unei funcții denumită ca atare și căreia să-i corespundă o anumită clasă sau categorie de retribuție. Potrivit prevederilor art. 70 din Legea nr. 57/1974, șeful de echipă sau de brigadă care, pe lângă activitatea sa de muncitor conduce o formație de lucru, primește retribuția pentru munca prestată ca muncitor (corespunzătoare categoriei sale de încadrare sau tarifare a lucrărilor executate) și o indemnizație tarifară pentru activitatea efectuată ca șef de echipă sau de brigadă, reprezentînd cel mult 10% din retribuția sa tarifară. Dacă în meseria pe care o prestați există sau nu legal posibilitatea să fiți încadrat la categoria V-a, este o problemă pe care numai unitatea o cunoaște sau organul său administrativ ierarhic superior.

● **GRUPUL DE ȘANTIERE NR. 5, București; INTREPRINDEREA TEXTILĂ „DUMBRAVA”, Sibiu** — Anterior intrării în vigoare a Decretului nr. 338/1983, concediile fără plată pentru situațiile deosebite la care vă referiți nu se acordau în temeiul unor reglementări legale. Dispozițiile art. 127 alin. 1 din Codul Muncii nu au constituit temei legal pentru acordarea concediilor fără plată pentru situații deosebite deoarece, potrivit alin. 2 al aceluiași articol, condițiile în care urmau să se acorde concediile fără plată trebuiau să fie stabilite prin hotărîre a Consiliului de Miniștri; or, pentru astfel de concedii nu a fost adoptată nici ● hotărîre. Pentru situații deosebite

conducerile unităților puteau acorda concedii fără plată drept urmare a faptului că nici un act normativ nu interzicea unității, ca parte în contractul de muncă să acorde asemenea concedii și a principiului de drept că tot ce nu este interzis este permis. După intrarea în vigoare a Decretului nr. 338/1983 este evident că nu se pot acorda concedii fără plată decît numai pentru situațiile prevăzute ca atare prin acte normative. Desigur că aplicarea prevederilor Decretului nr. 338/1983 ridică unele probleme în raport de diversitatea situațiilor ce se pot ivi în practică. Pînă la o soluționare unitară a lor, conducerile unităților trebuie să se orienteze de la caz la caz, avînd posibilitatea să motiveze absentarea de la lucru a unei persoane atunci cînd aceasta este temeinic probată și justificată sau determinată de îndeplinirea unei alte obligații legale.

● **ALDEA ALIOR, Bistrița** — Potrivit prevederilor anexei la Decretul nr. 64/1975, durata stagiului absolvenților învățămîntului superior, cursuri de zi, este de trei ani, cu excepția subinginerilor și juristilor pentru care durata stagiului este de doi ani. Pe timpul stagiului, absolvenții îndeplinesc atribuțiile funcției respective potrivit regulamentelor de efectuare a stagiilor elaborate de ministere și celelalte organe centrale și sînt retribuiți în acord global corespunzător prevederilor Decretului nr. 335/1983. Stabilirea retribuițiilor tarifare de încadrare ale absolvenților se face în raport cu anul I, II sau III de activitate și retribuția la nivelul de bază al funcției respective din unitate, corespunzător dispozițiilor anexei VII la Legea nr. 57/1973. Personalul care nu este cuprins în acord global este cel prevăzut în anexa nr. 3 la Decretul nr. 335/1983, retribuția acestora acordîndu-se în raport de îndeplinirea sarcinilor proprii.

● **ELENA BURCĂ, Iași** — În cazul relatat de dv., dacă nu ați solicitat înscrierea la pensie și unitatea nu a întocmit și depus dosarul la Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale, puteți continua să lucrați atîta timp cît activitatea dv. este utilă.

● **MIRCEA RĂICAN, București** — Prevederile Legii nr. 2/1983 și ale Decretului nr. 325/1983 nu au abrogat dispozițiile art. 64 alin. 2 din Legea nr. 3/1977 care reglementează posibilitatea contribuției cu 4% din retribuția tarifară lunară pentru pensia suplimentară. Actele normative menționate mai sus se referă la modificarea tranșelor și procentelor de acordare a sporului pentru vechimea neîntreruptă în aceeași unitate, precum și la reținerea contribuției pentru pensia suplimentară și la sporul pentru vechimea neîntreruptă în aceeași unitate începînd cu data 1.IX.1983.

● **MARIN ROȘCA, Oinacu, Giurgiu** — În situația dv., dat fiind că ați absolvit liceul industrial într-o specialitate și, ulterior, v-ați calificat electrician prin curs de calificare, pentru a putea fi încadrat tehnician vă sînt necesare condițiile prevăzute la pct. 67 lit. d din anexa nr. 2 la Legea nr. 12/1971. Actualele licee industriale echivalează cu liceele de specialitate cu profil tehnic prevăzute la pct. 67 lit. a din anexa nr. 2 la Legea nr. 12/1971, însă absolvenții acestor licee pot fi încadrați în funcția de tehnician numai după efectuarea stagiului de practicant și obținerea certificatului de muncitor calificat în profilul și specialitatea studiilor absolvite.

● **ALDEA ALIOR, Bistrița** — În conformitate cu prevederile art. 11 din Legea nr. 26/1968, persoanele care încetează activitatea ca urmare a desfacerii contractului de muncă în temeiul art. 130 lit. i, k, j și art. 135 din Codul muncii (cu excepția situațiilor cînd desfacerea contractului nu este impozabilă celui în cauză) vor primi, 2 ani după reîncadrare, concediul de odihnă redus la minimum 15 zile lucrătoare. În cazul cînd aceste persoane au o vechime în muncă de peste 5 ani, așa cum se prevede la art. 1 din aceeași lege, pentru anul de încadrare calculul duratei concediului corespunzător lu-

nilor lucrate în acel an se calculează la vechimea în muncă integrală. Potrivit art. 7 (3) din Decretul nr. 246/1977, cînd contractul de muncă s-a desființat din vina celui în cauză, alocația pentru copii se acordă după 3 luni de la data reîncadrării cu contract de muncă pe durată nedeterminată, în cuantum redus la jumătate din suma cuvenită. În cazul relatat nu se poate acorda spor pentru vechimea în muncă neîntreruptă în aceeași unitate.

● **ELIZA ROTARU, Ghidiceni, Galați** — În raport de datele prezentate în scrisoare, îndepliniți condițiile de studii și vechime în specialitate prevăzute de Legea nr. 12/1971 pentru a putea fi încadrat în funcția de contabil principal. Potrivit art. 7 în legea menționată, pentru a putea fi promovată în funcția de contabil principal unitatea trebuie să aibă vacante asemenea posturi și să reușească la examenul sau concursul pe care să-l organizeze pentru ocuparea acestora.

● **CONSTANTIN VIDICAN, Reșița** — Personalul tehnic, economic, de altă specialitate și administrativ la care se referă prevederile art. 16 alin. 1 din Decretul nr. 335/1983 este personalul din această categorie, necuprins în acord global, prevăzut în mod expres

în anexa nr. 3 la decret. Personalul care deține funcțiile de jurist-consult și revizor CFI în agricultură se încadrează în prevederile art. 5 alin. 1 lit. c. din Decretul nr. 335/1983, retribuirea urmînd a se face în acord global, potrivit normelor menționate, iar calcularea și eliberarea fondului de retribuire corespunzător prevederilor art. 8 din Decretul nr. 336/1983.

● **FILIALA SIBIU, I.C.P.C.A., Sibiu** — Reglementarea cazării gratuite a personalului care lucrează pe șantiere de construcții-montaj o găsiți la pct. 28 din H.C.M. nr. 1053/1959, iar chiria care se poate plăti pentru locuințele închiriate de la terți în H.C.M. nr. 685/1953. (cel mult 150 lei lunar).

● **DUMITRU GLIGA, Oradea** — În principiu, dacă unitatea cu care fiul dv. a avut contract de școlarizare pentru treapta I-a de liceu nu a fost de acord să urmeze și treapta a II-a de liceu, obligația de restituire a cheltuielilor de școlarizare subzistă. Ținînd însă seama că de la data cînd unitatea putea pretinde cheltuielile de școlarizare (anul 1979) au trecut mai mult de 3 ani, potrivit prevederilor Decretului nr. 167/1958, dreptul unității la acțiune pentru a pretinde aceste cheltuieli s-a prescris.

ÎN ATENȚIA CITITORILOR!

Lucrarea „PROBLEME ECONOMICO-JURIDICE ALE CONSILIILOR POPULARE” urmează să fie difuzată abonaților în luna iulie a.c. și va avea următorul cuprins:

Cap. I : Organizare — funcționare — bugetul local

1. Organizare
2. Bugetul de venituri și cheltuieli
3. Activitatea de personal
4. Activitatea de secretariat

Cap. II : Actele consiliilor populare

1. Acte administrative
2. Acte notariale
3. Acte jurisdicționale

Cap. III : Activitatea de stare civilă și de asistență socială

1. Starea civilă
2. Autoritate tutelară
3. Asistență socială

Cap. IV : Sistemizarea teritoriului — gospodărire comunală

1. Sistemizarea teritoriului
2. Gospodărire comunală
3. Paza bunurilor

Cap. V : Agricultură — silvicultură

1. Activități în domeniul agriculturii
2. Activități în domeniul silviculturii

Cap. VI : Industria mică — servicii

1. Reglementări — organizare
2. Activități de industrie mică
3. Căi de dezvoltare a serviciilor pentru populație

Cap. VII : Organizarea activității de comercializare

1. Atribuțiile consiliilor populare
2. Coordonarea comerțului de stat și cooperatist
3. Organizarea piețelor și a tirgurilor

Cap. VIII : Asociația locatarilor

1. Organe de conducere și administrare — atribuții
2. Obligațiile de plată a locatarilor pentru cheltuieli comune
3. Gestionarea și evidența patrimoniului
4. Urmărirea debitorilor
5. Controlul gestiunilor
6. Atribuțiile consiliilor populare

Consiliile populare care au abonamente numai la revistă și suplimentul săptămînal, pot să se aboneze și la lucrarea menționată, direct la Oficiul Județean de difuzarea presei, cunoscînd că prețul unui exemplar este de 20 lei.

Lucrarea figurează în Catalogul presei la poziția 59/d.

Tirajul lucrării fiind limitat, difuzarea se va face numai pe bază de abonament.

